

T.C.
İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ANABİLİM DALI

**İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMİNİN MESLEK
YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN FARKINDALIĞI
ÜZERİNDE ETKİLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ŞAHİN ALTUNTAŞ

EKİM 2021

T.C.
İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ANABİLİM DALI

**İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMİNİN MESLEK
YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN FARKINDALIĞI
ÜZERİNDE ETKİLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ŞAHİN ALTUNTAŞ

DANIŞMAN

PROF. DR. EMİNE CAN

EKİM 2021

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığımı ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim.

.....
Şahin ALTUNTAŞ

Danışmanlığını yaptığım iş bu tezin tamamen öğrencinin çalışması olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığını taahhüt ederim.

.....
Prof. Dr. Emine CAN

İMZA SAYFASI

Şahin ALTUNTAŞ tarafından hazırlanan ‘İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMİNİN MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN FARKINDALIĞI ÜZERİNDE ETKİLERİ’ başlıklı bu yüksek lisans tezi, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalında Anabilim Dalında hazırlanmış ve jürimiz tarafından kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

İMZA

Tez Danışmanı:

Prof. Dr. Emine CAN

.....

Kurumu: İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Üyeler:

Doç. Dr. Kaan KEÇECİ

.....

Kurumu: İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Müge Ensari Özay

.....

Kurumu: Üsküdar Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 22/ 10/ 2021

ÖNSÖZ

Günümüzde hızla gelişmekte olan teknoloji ve tüketime olan ihtiyacın günden güne artmasıyla birlikte üretim, hizmet ve ticaret sektörlerindeki nitelikli, gerekli bilgi ve beceriye sahip işgücüne olan ihtiyaç aynı doğrultuda artmaktadır. Yeterli mesleki bilgiye sahip nitelikli elemanların yetiştirilmesinde meslek yüksekokullarının önemi büyüktür. Mesleki eğitim dışında İSG eğitimlerini almış, güvenlik kültürü oluşmuş bireylerin yetiştirilmesi iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesinde büyük rol oynamaktadır.

Bu çalışmada meslek yüksekokulunda okudukları programlarda iş sağlığı ve güvenliği dersi alan ve almayan öğrenciler arasındaki İSG farkındalıkları ile öğrencilerin İSG farkındalıkları demografik bilgiler ile karşılaştırılmıştır. Araştırmada İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu öğrencilerine iş sağlığı ve güvenli farkındalıklarına yönelik anket çalışması uygulanmış ve sonuçları değerlendirilmiştir.

Yukarıda bahsi geçen İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu öğrencilerine anket çalışmasının yapılabilmesi için İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörlüğü'nden yazılı izin belgesi alınmış ve ilgili belge Ekler bölümünde sunulmuştur.

Bu tezi hazırlamamda her aşamada yardım ve desteklerini esirgemeyen İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek yüksekokulu öğrenci ve idarecilerine, değerli eşim Gizem Altuntaş'a şükranlarımı sunmak isterim. İstanbul Medeniyet Üniversitesi ailesine ve tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Emine Can'a sonsuz teşekkür ederim.

Şahin ALTUNTAŞ

Ekim 2021

ÖZET

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMİNİN MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN FARKINDALIĞI ÜZERİNDE ETKİLERİ

Şahin ALTUNTAŞ

Yüksek Lisans Tezi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği

Ana Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Emine CAN

Ekim, 2021. 93 Sayfa

Teknolojinin hızla gelişmesi yeterli bilgi ve beceriye sahip nitelikli işgücüne olan ihtiyacı da her geçen gün arttırmaktadır. Nitelikli işgücüne olan ihtiyacın karşılanması ve bireyleri iş yaşantısına mesleki açıdan hazırlamak için meslek yüksekokulları oldukça önemlidir. Meslek yüksekokulları ayrıca bireyleri iş yaşantılarında karşılaşılabilecekleri tehlikelere ve bu tehlikelere karşı alınacak önlemler konusunda bilinçlendirmelidir. Ayrıca, iş sağlığı ve güvenliği konusunda farkındalık oluşturmalıdır. İş sağlığı ve güvenliğinde farkındalığın yüksek olması için güvenlik kültürünün kazandırılması gerekmektedir. Güvenlik kültürünün kazandırılması için en önemli faktör eğitimidir.

Bu tez çalışmasının amacı meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin İSG dersi alma veya almama durumlarına göre farkındalık düzeylerinin karşılaştırılması ve etkisinin belirlenmesidir. Ayrıca ön lisans programlarında öğrenim gören öğrencilerin İSG farkındalıkları demografik bilgiler ile karşılaştırılmıştır. Çalışma İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu öğrencilerine 14 soruluk farkındalık anketi uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonuçları SPSS 24 istatistik programı ile yapılmış ve elde edilen bulgular çerçevesinde tedbir ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İş sağlığı ve güvenliği, İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri, Güvenlik kültürü.

ABSTRACT

EFFECTS OF OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY EDUCATION ON AWARENESS OF VOCATIONAL SCHOOL OF HIGHER EDUCATION STUDENTS

Şahin ALTUNTAŞ

Master Thesis, Graduate Education Institute, Occupational Health and Safety

Department

Supervisor: Prof. Dr. Emine CAN

October, 2021. 93 Page

The rapid development of technology increases the need for qualified workforce with sufficient knowledge and skills day by day. Vocational schools are very important in order to meet the need for qualified workforce and to prepare individuals for business life professionally. Vocational schools should also make individuals aware of the dangers they may encounter in their work life and the precautions to be taken against these dangers. Also, they should raise awareness about occupational health and safety. In order to raise awareness in occupational health and safety, it is necessary to gain a safety culture. The education is the most important factor for gaining a safety culture.

The aim of this thesis study is to compare the awareness levels of the students studying at vocational schools according to whether they take OHS courses or not, and to determine the effect. In addition, OHS awareness of students studying in associate degree programs was compared with demographic information. The study was carried out by applying an awareness questionnaire of 14 questions to the students of Anadolu Bil Vocational School of Istanbul Aydın University. The results of the study were made with the SPSS 24 statistical program and measures and suggestions were made within the framework of the findings.

Key Words: Occupational Health and Safety, Occupational Health and Safety Trainings, Security Culture.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
KISALTMALAR.....	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
1. GİRİŞ	1
2. GENEL KAVRAMLAR.....	3
2.1 İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı	3
2.2 İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi.....	4
2.3 İş Kazası	5
2.4 Meslek Hastalığı	6
2.5 İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü.....	7
3. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNDE EĞİTİM.....	9
3.1 Eğitim	9
3.2 İş Sağlığı ve Güvenliğinde Eğitim	9
3.3 İSG Eğitimlerinde Yasal Dayanak	10
3.4 Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimleri.....	11
3.5 Mesleki Teknik Eğitim.....	13
3.6 Meslek Yüksekokullarının Tanımı ve Amacı	14
3.7 İş Güvenliği Açısından Mesleki ve Teknik Eğitim	15
3.8 İSG Eğitimlerinin Davranış Üzerindeki Etkisi	15
4. GEREÇ VE YÖNTEM.....	17
4.1 Araştırmanın Tipi	17

4.2 Araştırma Hipotezleri	18
4.3 Araştırma Modeli	18
4.4 Araştırmanın Yeri ve Zamanı	18
4.5 Evren ve Örneklem	19
4.6 Veri Toplama Araçları	19
4.7 Verilerin Analizi ve Güvenilirlik	20
4.8 Sınırlılıklar	21
5. ARAŞTIRMANIN BULGULARI	22
5.1 Örneklem Ait Demografik Göstergeler	22
5.2 Katılımcıların İSG Farkındalığına Ait Bulgular	26
5.3 Araştırmanın Hipotezlerine Ait Bulgular	40
6. TARTIŞMA	66
7. SONUÇ VE ÖNERİ	69
7.1 Sonuç	69
7.2 Öneriler	70
KAYNAKÇA	71
EKLER	75
ÖZGEÇMİŞ	76

KISALTMALAR

İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
KKD	Kişisel Koruyucu Donanım
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
WHO	Dünya Sağlık Örgütü
YLT	Yüksek Lisans Tezi
TDK	Türk Dil Kurumu
YÖK	Yükseköğretim Kurumu
MYO	Meslek Yüksekokulu
df	Serbestlik Derecesi

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğe Göre Eğitim Konuları	11
Tablo 2. 2019-2020 Akademik Yılı YÖK Verilerine Göre Üniversiteler Bünyesinde Bulunan Birim Ve Öğrenci Sayıları	13
Tablo 3. (Kurtulmuş, 2010)' a Göre Örneklem Büyüklüğünün Hesaplanması.....	19
Tablo 4. Güvenilirlik Analizi	20
Tablo 5. Faktör Analizi	21
Tablo 6. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımları.....	22
Tablo 7. Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Dağılımları	23
Tablo 8. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımları.....	23
Tablo 9. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Ön Lisans Programına Göre Dağılımları	24
Tablo 10. Katılımcıların İSG Dersi Alma Durumlarına Göre Dağılımları	25
Tablo 11. “İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramının Ne Olduğunu Biliyorum.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları.....	26
Tablo 12. “Ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili 6331 Sayılı Kanunun Varlığından Haberdarım.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları	27
Tablo 13. “İş Sağlığı ve Güvenliği Çalışma Hayatını Etkileyen Faktörlerdendir.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları	28
Tablo 14. “Öğretim Elemanları Beni İş Sağlığı ve Güvenliği ile İlgili Düzenli Olarak Uyarır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları	29
Tablo 15. “İş Sağlığı ve Güvenliği İle Alakalı Kendimi Yeterli Düzeyde Görüyorum.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları.....	30
Tablo 16. “Öğrenci Olarak İş Güvenliği Kurallarına Yeteri Kadar Hassasiyet Gösteririm.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları	31
Tablo 17. “İş Sağlığı ve Güvenliği İle Alakalı Üniversitedeki Uyarı Levhaları Kişisel Koruyucu Donanım vb. Materyallerin Yeterli Olduğunu Düşünüyorum.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları	32
Tablo 18. “Laboratuvar Derslerimizde İş Kazası Geçirme Olasılığı Vardır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları	33

Tablo 19. “Laboratuvar Dersi Veren Öğretim Elemanları İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Yeterli Bilgiye Sahiptir.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları	34
Tablo 20. “Ders Programımızda İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Derslerin Daha Fazla Olmasını İsterim.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları.....	35
Tablo 21. “İş Sağlığı ve Güvenliğine Dikkat Edilmesi İş Kalitesini Artırır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları	36
Tablo 22. “Üniversitemizdeki Atölyelerde Tehlike ve Risk Belirlemeleri Yapılmıştır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları	37
Tablo 23. “Laboratuvarlarımızdaki Makinaların ve Cihazların Kullanım Talimatları Var ve Çalışma Prensiplerini Anlatan Levhalar Asılıdır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları	38
Tablo 24. “Eğitim Stajı Yapacağım İşletmelerde Temel İSG Eğitimi Alacağımı Biliyorum.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları	39
Tablo 25. Katılımcıların Anketteki İfadelere Verdikleri Yanıtlar Doğrultusunda İş Sağlığı ve Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılık Analizi	40
Tablo 26. Katılımcıların İş Sağlığı ve Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılık Analizi.....	45
Tablo 27. Katılımcıların Anketteki İfadelere Verdikleri Yanıtlar Doğrultusunda İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin Öğrenim Gördükleri Programa Göre Farklılık Analizi	45
Tablo 28. Katılımcıların İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin Öğrenim Gördükleri Programa Göre Farklılık Analizi	53
Tablo 29. Katılımcıların Anketteki İfadelere Verdikleri Yanıtlar Doğrultusunda İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin Yaşa Göre Farklılık Analizi	54
Tablo 30. Katılımcıların İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin yaşa Göre Farklılık Analizi	57
Tablo 31. Katılımcıların Anketteki İfadelere Verdikleri Yanıtlar Doğrultusunda İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin Medeni Durumlarına Göre Farklılık Analizi	57
Tablo 32. Katılımcıların İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin Medeni Durumlarına Göre Farklılık Analizi.....	59

Tablo 33. Katılımcıların Anketteki İfadelere Verdikleri Yanıtlar Doğrultusunda İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin İSG Dersi Alıp Almamalarına Göre Farklılık Analizi	59
Tablo 34. Katılımcıların İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin İSG Dersi Alıp Almamalarına Göre Farklılık Analizi.....	64

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılım Grafiği	22
Şekil 2. Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Dağılım Grafiği.....	23
Şekil 3. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımı Grafiği.....	24
Şekil 4. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Programa Göre Dağılımı Grafiği.....	25
Şekil 5. Katılımcıların İSG Dersi Alma Durumlarına Göre Dağılımı Grafiği.....	26
Şekil 6. “İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramının Ne Olduğunu Biliyorum .” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik	27
Şekil 7. “Ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliği ile İlgili 6331 Sayılı Kanunun Varlığından Haberdarım.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik	28
Şekil 8. “İş Sağlığı ve Güvenliği Çalışma Hayatını Etkileyen Faktörlerdendir.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik	29
Şekil 9. “Öğretim Elemanları Beni İş Sağlığı ve Güvenliği ile İlgili Düzenli Olarak Uyarır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik	30
Şekil 10. “İş Sağlığı ve Güvenliği İle Alakalı Kendimi Yeterli Düzeyde Görüyorum.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik.....	31
Şekil 11. “Öğrenci Olarak İş Güvenliği Kurallarına Yeteri Kadar Hassasiyet Gösteririm.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik	32
Şekil 12. “İş Sağlığı ve Güvenliği İle Alakalı Üniversitedeki Uyarı Levhaları Kişisel Koruyucu Donanım vb. Materyallerin Yeterli Olduğunu Düşünüyorum.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik	33
Şekil 13. “Laboratuvar Derslerimizde İş Kazası Geçirme Olasılığı Vardır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik	34
Şekil 14. “Laboratuvar Dersi Veren Öğretim Elemanları İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Yeterli Bilgiye Sahiptir.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik	35
Şekil 15. “Ders Programımızda İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Derslerin Daha Fazla Olmasını İsterim.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik	36

Şekil 16. “İş Sağlığı ve Güvenliğine Dikkat Edilmesi İş Kalitesini Artırır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik	37
Şekil 17. “Üniversitemizdeki Atölyelerde Tehlike ve Risk Belirlemeleri Yapılmıştır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik	38
Şekil 18. “Laboratuvarlarımızdaki Makinaların ve Cihazların Kullanım Talimatları Var ve Çalışma Prensiplerini Anlatan Levhalar Asılıdır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik	39
Şekil 19. “Eğitim Stajı Yapacağım İşletmelerde Temel İSG Eğitimi Alacağımı Biliyorum.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik	40

1. GİRİŞ

Günümüzde endüstriyel işletmelerin artması, hizmet ve ticaret sektörlerindeki işgücüne olan ihtiyacın her geçen gün daha da fazlalaşması, çalışanların işyerlerinde karşılaştıkları olumsuz şartları ve iş sağlığı güvenliği uygulamalarına olan ihtiyacı da arttırmaktadır.

Teknolojik gelişmeler işyerlerinde kalite ve verimin artmasını sağlarken, çalışanların farklı tehlikelere maruz kalmasına da neden olmaktadır. Ortaya çıkan bu tehlikeler çalışanların sağlığını, işletme güvenliğini, üretimi olumsuz yönde etkilemekte ve iş sağlığı ve güvenli ile ilgili yeni önlemlerin alınmasını gündeme getirmektedir (Serin & Çuhadar, 2015).

İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik çalışmaların yapılması iş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemek için oldukça önemlidir.

İş kazaları ve meslek hastalıkları tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de çalışanların yaralanmalarına, sakat kalmalarına ve hayatlarını kaybetmelerine neden olmaktadır.

İşletmeler rekabet üstünlüklerini koruyabilmek ve kar elde edebilmek için çalışanlarının sağlık ve güvenliklerini korumak, üretim ve işletme güvenliğini sağlamak zorundadırlar (Horozoğlu, 2017).

İş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının verimli bir şekilde yürütülebilmesi için çalışanlar, işverenler ve devletler bir bütün olarak hareket etmeli ve sorumluluklarını tam olarak yerine getirmelidir. Böylece iş kazaları ve meslek hastalıklarından kaynaklanan ekonomik kayıplarında önüne geçilmiş olacaktır.

İş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının eksiksiz bir şekilde yapılması ve İSG kültürünün herkes tarafından benimsenmiş olması o işyerinde çalışanların motivasyonlarını yükselteceği gibi iş veriminin de artmasını sağlayacaktır.

İSG farkındalığının yüksek olması doğrudan güvenlik kültürü ile bağlantılıdır. Güvenlik kültürünün oluşturulabilmesi için bireylerin güvenlik kültürü ile ilgili inanç, değer ve tutumlarını değiştirmek gerekmektedir. Bu da ancak eğitim ile mümkün olacaktır. Çalışanlar İSG ile ilgili eğitim aldıkları takdirde İSG çalışmalarına katılım ve destek sağlayacaklardır. Yasal düzenlemeler sayesinde işverenlerin eğitim verme zorunluluğu bulunmaktadır. Fakat güvenlik kültürünün oluşturulabilmesi için mesleki

eğitim veren kurumların da İSG farkındalığını sağlamakla sorumlu olmalıdırlar (Yiğiter, 2020).

Bu çalışmanın amacı meslek yüksekokullarında öğrenim gören ğrencilerin İSG dersi alıp almama durumlarına göre iş sağlığı ve güvenliği farkındalıklarının ve etkisinin belirlenmesi, İSG algılarının demografik verilere göre farklılıklarının karşılaştırılmasıdır.

Çalışma altı bölümden oluşmaktadır. Çalışmada birinci bölümde İSG ile ilgili kavramlar ele alınmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde İSG eğitim konusu incelenmiştir. nc bölümde araştırmada kullanılan gereç ve yöntemler açıklanmıştır. Dördüncü bölümde İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu ğrencilerine uygulanan anket verileri SPSS programı ile analizi yapılarak bulgular elde edilmiştir. Son bölümde elde edilen bulgular literatürdeki benzer çalışmalar ile karşılaştırılarak yorumlanmış çalışma sonuçları ve nerileri ortaya konmuştur.

2. GENEL KAVRAMLAR

2.1 İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı

Dünyada iş sağlığı tanımı ilk kez 1950 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) İş Sağlığı ve Güvenliği Ortak Komitesi tarafından yapılmıştır. Bu tanıma göre iş sağlığı, “bütün mesleklerde çalışanların bedensel, ruhsal ve sosyal olarak iyilik durumlarını sürdürme ve daha üst düzeylere çıkarma çalışmalarıdır.” 1995 yılında yeniden düzenlenen tanıma göre “iş sağlığı, işçi sağlığının ve çalışma kapasitesinin korunması ve iyileştirilmesi, işin ve iş ortamının, sağlık ve güvenliğin sağlanmasına uygun olacak şekilde düzenlenmesi, iş organizasyonlarının ve çalışma kültürünün, iş sağlığını ve güvenliğini destekleyecek yönde geliştirilmesi” olarak tasarlanmıştır (Sevinç, Bozkurt, & Sevinç, 2016).

İSG, işyerlerinde sağlıklı ve güvenli çalışma ortamının oluşmasına olanak sağlar. Ayrıca İSG iş kazaları ve meslek hastalıklarını en alt seviyeye indirerek bu sayede maddi, manevi kayıpların önüne geçerek verimliliği en üst düzeye çıkarmak şeklinde ifade edilebilir. İş sağlığı ve güvenliğinde amaç, iş kazaları ve meslek hastalıklarını önleyerek çalışanların sağlığını korumaktır. (Ceylan, 2011).

İSG çalışmaları ile çalışanların sağlık ve güvenliğini korumak, üretim ve işletmenin güvenliğini sağlamak mümkündür.

İSG'nin ilk amacı çalışanların sağlık ve güvenliklerinin korunmasıdır. İşyerlerinde çalışanların karşılaşabilecekleri tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelere karşı gerekli önlemlerin alınması ve güvenli bir ortamda çalışmaları amaçlanmaktadır.

Ekonomik açıdan İSG incelendiğinde iş yerlerinde üretim güvenliğinin sağlanması, verimliliğin artmasını sağlayacağından oldukça önem arz etmektedir. İşyerlerinde yapılan İSG çalışmaları ile iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucunda ortaya çıkan iş gücü ve iş günü kayıpları azalacaktır. Dolayısıyla iş veriminde artış meydana gelecektir (Yiğit, 2011, s. 3).

İşyerinde oluşabilecek iş kazaları sonucunda etkilenen sadece çalışanlar değildir. Ayrıca makine, teçhizat ve işyerinin zarar görmesi olasılıklar dâhilindedir. İşyerlerinde alınacak önlemler ile patlama, yangın ya da cihaz arızalarının da önüne geçilebilir ve işletme güvenliği de sağlanmış olur.

Tüm bunlar dikkate alındığında İSG kavramı, çalışanların çalışma sürecinde karşılaşabileceği olası tehlikelerin belirlenmesi ve analizi için sistematik ve disiplinler arası bir faaliyettir.

2.2 İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi

Sanayi Devriminin başlangıcıyla birlikte iş sağlığı ve güvenliği alanında önemli gelişmeler olduğu görülmektedir. Ülkelerin ekonomik anlamda yapısal değişimlere gitmesini sağlayan Sanayi devrimi aynı zamanda sosyal hayatın yapısında da değişimlere sebep olmuştur. Teknolojik gelişmelerle birlikte işyerlerinde makineleşmenin artması, üretimin ve tüketimin artması, insan gücüne duyulan ihtiyacın artmasına sebep olmuş ve bu durumda toplumda göç kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Çalışanlar ve ailelerinin sanayinin yoğun olduğu bölgelere göç etmesi ile birlikte düzensiz yapılaşma ve olumsuz yaşam koşullarını meydana getirmiştir. Ayrıca daha önce tarım ve hayvancılık ile uğraşan kişilerin makineler ile çalışmaya başlaması sonucunda, mesleki eğitimlerinin yetersiz olması, çalışma sürelerinin uzun olması gibi olumsuz durumlar iş kazalarının ve meslek hastalıklarının artması gibi olumsuzluklar meydana getirmiştir (Yılmaz F. , 2009).

İş kazaları ve meslek hastalıklarının çalışanlara, işletmelere ve ülke ekonomilerine büyük zararlar verdiği görülmektedir.

Devlet yönetimlerinin en temel görevi vatandaşların sağlık ve güvenliklerini sağlamaktır. Kamu kurumları veya özel sektör ayrımı yapılmaksızın tüm çalışanların sağlık ve güvenliklerinin korunması yükümlülüğü bulunmaktadır. Yasal düzenlemeler sonucunda işverenlere İSG alanında yaptırımlar getirilmiştir. İSG alanında gerekli önlemlerin alınması, çalışanların adalet beklentilerini de karşılamaya başlamıştır. Bununla birlikte ekonomik ve sosyal kazanımlar elde edilerek verimli bir sistemin oluşması sağlanacaktır (Akın, 2007).

İSG alanında yapılan çalışmalar, çalışanların fiziksel, sosyal ve psikolojik anlamda tam bir iyilik halinde bulunmalarını ve bu sayede işletmenin ve üretim güvenliğinin sağlanmasında büyük rol oynamaktadır.

2.3 İş Kazası

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) iş kazasını “önceden planlanmamış, çoğu zaman yaralanmalara, makine ve teçhizatın zarara uğramasına veya üretimin bir süre durmasına yol açan olay” olarak tanımlamaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ise iş kazasını “belirli bir zarar veya yaralanmaya yol açan, önceden planlanmamış beklenmedik bir olay” şeklinde tanımlamıştır.

Ülkemizde yasal mevzuata bakıldığında 6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği kanununda iş kazasının tanımı, ‘işyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen engelli hâle getiren olay’ olarak yapılmaktadır.

Ayrıca 5510 sayılı sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası kanunu, iş kazasını,

- a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,
- c) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- d) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş gelişi sırasında, meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hâle getiren olaydır. Şeklinde tanımlamıştır.

İş kazalarının genel nedenlerine bakıldığında ise hazırlık veya çalışma esnasında gerekli önlemlerin alınmamasından kaynaklandığı görülmektedir. Bunlarında temelinde güvensiz davranışlar ve güvensiz ortam bulunmaktadır. Güvensiz davranışlar, hızlı bir şekilde çalışma, kişisel koruyucu donanımın kullanılmaması,

dikkatsizlik, yorgunluk gibi davranışlardan yani çalışanların kendilerinden kaynaklanmaktadır. Güvensiz ortam ise, uygun olmayan kişisel koruyucu donanımlar, yetersiz veya fazla aydınlatma, yetersiz havalandırma gibi ortam ve yönetsel faktörlerden meydana gelmektedir.

Türkiye’de ve dünyada iş kazaları önemli bir sorun oluşturmaktadır. İş kazalarının sonuçlarına bakıldığında ise çalışanlar, çalışan yakınları, mesai arkadaşları ve toplumsal olarak verdiği olumsuz sonuçları görebiliriz. İş kazaları sonucunda birçok insan hayatını kaybetmekte ve yaralanmaktadır. Ülke ekonomileri için ciddi kayıplara neden olmaktadır. Ancak bu olumsuz sonuçlara rağmen gerekli önlemler alınarak, gerekli eğitimler verilerek ve gerekli denetimler yapılarak iş kazalarının büyük oranda önüne geçmek mümkündür.

2.4 Meslek Hastalığı

Dünya Sağlık Örgütü’ne göre meslek hastalığı, iş faaliyetlerinden kaynaklanan risk faktörlerine maruz kalınmasının sonucu olarak ortaya çıkan herhangi bir hastalıktır. İşle ilgili hastalıkların birçok sebebi bulunmaktadır. İşyerindeki faktörler bu tür hastalıkların ilerlemesinde veya kötüye gitmesinde rol oynayabilir (Oksa, ve diğerleri, 2019).

6331 sayılı İSG kanununda meslek hastalığı, mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalık olarak tanımlanmaktadır.

5510 sayılı sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası kanununda meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal engellilik halleridir. Şeklinde tanımlanmaktadır.

Bir hastalığın meslek hastalığı sayılabilmesi için hastalık ile yapılan iş arasında uygun bir bağıllık olması gerekmektedir. Hastalığa sebep olan neden direk olarak işyeri ile ilişkilidir. Türkiye’de meslek hastalıkları listesi 11.10.2008 tarihli “Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği” ekinde (Ek-2) yer almaktadır.

Meslek hastalıklarının tedavisinin doğru bir süreç izlenerek yapılabilmesi için ilk yol iyi bir tanı sürecinin başlangıcından geçmektedir. Çalışanlar için gerekli önlemlerin ve gerekli eğitimlerin alınması bu konu hakkındaki farkındalık düzeyini de arttıracaktır. İşverenlerinde meslek hastalığı konusunda daha duyarlı olmaları işgücü kayıplarını azaltacak ve ekonomik kayıplarında önüne geçilebilecektir (Şenol, Barlas, & Özdemir, 2020).

2.5 İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü

Kişiler, temel ihtiyaçlarının karşılanması sonrasında geleceklerinin güven altında olmalarını istemektedir. Güvenlik kavramı, emniyette olma duygusu olarak tanımlanabilir. Ayrıca güvenlik, sağlıklı ve emniyetli bir ortamda bulunma ve bu ortam koşullarının korunması anlamındadır (Akalp & Yamankaradeniz, 2013).

Mevcut ortamdaki riskler belirlenip gerekli önlemlerin alınmasıyla ölüm, yaralanma ve endişe verici durumların ortadan kaldırılması kişilerin güvenlik konusundaki kaygılarını ortadan kaldırmaktadır.

Kültür kavramı, toplumların özgün yapılarını ortaya koyan duygu, düşünce ve davranış biçimleridir. Güvenlik Kültürü ise, işletmeler ve çalışanlar için sağlıklı ve güvenli bir ortamın oluşturulmasına katkıda bulunan bireylerin sorumluluk almasını sağlayan oluşumdur (Vredenburg, 2002).

İş kazaları ve meslek hastalıklarını önleyebilmek için İSG kültürü oldukça önem arz etmektedir. Güvenlik kültürü kavramı işyeri kültürü ve iş güvenliği kavramlarının iç içe olmasıyla mümkündür. İşletmelerde güvenlik kültürü, o işletmenin sağlık ve güvenlik konularında ki tutum, yetkinlik ve davranış modellerinin tümüdür (Pala, 2005).

İş sağlığı ve güvenliği kültürünün oluşmasında yasal mevzuatlar ve gerekli denetimler olduğu kadar örgüt ve toplumsal kültürde etkilidir. İnsanların başkalarının yaşama haklarına ve sağlıklarına verdiği önem toplumsal güvenlik algısını da oluşturmaktadır (Akyürek, Koydemir, & Topçuoğlu, 2015).

Günümüze kadar İSG ile ilgili birçok yasal düzenlemeler yapılmıştır. Yapılan bu yasal düzenlemeler belli sınırlar çerçevesinde kalmasından dolayı iş kazalarının büyük

ölçüde azaltılamadığı istatistiklerden anlaşılmaktadır. Bu sebepten ötürü bir davranış düzenleyicisi olarak iş güvenliği kültürünün topluma kazandırılması gerekmektedir (Aytaç, 2011).

Güvenlik kültürünün oluşturulmasında eğitim ve eğitimin meydana getirdiği olumlu davranışlar büyük önem arz etmektedir. Bu eğitimler sayesinde çalışanlar İSG kültürünün oluşmasında ve yaygınlaşmasında önemli bir rol sahibi olurlar. Güvenlik kültürünün oluşturulması ile birlikte işletmelerde güvenilirlik, üretim, karlılık ve kalite olumlu bir şekilde etkilenecektir. İşletmelerdeki bu olumlu durumlar ülke ekonomilerine de katkı sağlayacaktır.

3. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNDE EĞİTİM

3.1 Eğitim

Türk Dil Kurumu'na (TDK) göre eğitim, çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme olarak tanımlanmıştır.

Eğitim, hedeflenen davranışı geliştirme sürecidir. Eğitim ile, önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda kişilerin bilgi ve becerilerini geliştirmek bununla beraber yaşantılarında, davranışlarında, düşünce ve tutumlarını olumlu yönde etkilemek hedeflenmektedir (İleri, 2014, s. 336).

Çalışanlar açısından eğitim, kişilerin işyerlerinde çalıştıkları veya ileride çalışacakları işlerde mesleklerini en iyi şekilde icra edebilmeleri için mesleki bilgi ve becerilerini geliştiren davranış, tutum ve işlerine bakış açılarını olumlu yönde değiştirmeyi ve geliştirmeyi amaçlayan eylemlerin toplamıdır (Sabuncuoğlu, 2000).

3.2 İş Sağlığı ve Güvenliğinde Eğitim

İş kazalarının nedenleri incelendiğinde %2' sinin öngörülemez durumlar olduğu ortaya çıkmaktadır. % 98' i ise tehlikeli durumlar ve tehlikeli davranışlardan kaynaklanmaktadır (Yılmaz A. İ., 2013). Bu durumdan yola çıkarak iş kazalarını büyük ölçüde önlememiz mümkündür. İş kazalarını önleyebilmek için öncelikle iş güvenliği kültürünün kazandırılması gerekmektedir. İş güvenliği kültürünü kazandırabilmek için öncelikle yapılması gereken çalışanlar ve işverenlerin gerekli davranış değişikliklerinin kazandırılmasının önemi ortaya çıkmaktadır. İnsanlarda davranış değişikliği kazandırmak ise eğitim ile sağlanmaktadır.

İSG eğitimleri çalışanların sağlık ve güvenlik açısından bilgilendirilmelerini ve öğrendikleri bu bilgiler çerçevesinde uygun bir davranış biçimine dönüştürmesi hedeflenmektedir (Kılıkış & Demir, 2012).

İSG eğitimleri, çalışanların İSG hakkındaki bilgi sahibi olmalarını, İSG kurallarına uymalarını ve işyerlerinde İSG ile ilgili çalışmalara da dâhil olmalarını sağlamaktadır. Çalışanların almış oldukları eğitim sayesinde İSG kurallarına uymaları işyerlerindeki güvensiz davranışlarında önüne geçilmesini sağlamaktadır. Bu sayede iş kazalarının neden olduğu ölümler, yaralanmalar, dolaylı ve dolaysız maliyetlerinde önüne geçilmiş olacaktır.

İş kazalarının önüne geçilmesi ve İSG kültürünün kazandırılması sadece çalışanlarla değil, ayrıca işverenlerin konuya yaklaşımıyla da doğru orantılıdır. Eğitimlerin etkin olabilmesi için işverenlerin İSG eğitimlerini önemsemesi ve çalışanları da motive etmesi gerekmektedir.

İşverenler işyerinde yapılan işin niteliğine uygun bir eğitim programı düzenlenmesini sağlamalı, bu eğitimleri desteklemeli, eğitimler için uygun yer, zaman ve kaynak ayırmalıdır.

İşverenlerin eğitim konusundaki hassasiyeti sayesinde çalışanlar bu eğitimleri daha fazla önemseyecek, motivasyonları artacak ve güvenli bir çalışma ortamı sağlanmış olacaktır.

3.3 İSG Eğitimlerinde Yasal Dayanak

İSG’de çalışanların eğitimi 6331 Sayılı İş Sağlığı Ve Güvenliği Kanunu’nun 17. maddesinde düzenlenmiştir. Bu kanun kapsamında;

(1) İşveren, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlar. Bu eğitim özellikle; işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesi hâlinde veya yeni teknoloji uygulanması hâlinde verilir. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanır.

(2) Çalışan temsilcileri özel olarak eğitilir.

(3) Mesleki eğitim alma zorunluluğu bulunan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgeleyemeyenler çalıştırılmaz.

(4) İş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana işe başlamadan önce, söz konusu kazanın veya meslek hastalığının sebepleri, korunma yolları ve güvenli

çalışma yöntemleri ile ilgili ilave eğitim verilir. Ayrıca, herhangi bir sebeple altı aydan fazla süreyle işten uzak kalanlara, tekrar işe başlatılmadan önce bilgi yenileme eğitimi verilir.

(5) Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde; yapılacak işlerde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili yeterli bilgi ve talimatları içeren eğitimin alındığına dair belge olmaksızın, başka işyerlerinden çalışmak üzere gelen çalışanlar işe başlatılamaz.

(6) Geçici iş ilişkisi kurulan işveren, iş sağlığı ve güvenliği risklerine karşı çalışana gerekli eğitimin verilmesini sağlar.

(7) Bu madde kapsamında verilecek eğitimin maliyeti çalışanlara yansıtılamaz. Eğitimlerde geçen süre çalışma süresinden sayılır. Eğitim sürelerinin haftalık çalışma süresinin üzerinde olması hâlinde, bu süreler fazla sürelerle çalışma veya fazla çalışma olarak değerlendirilir.

3.4 Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimleri

Çalışanlara Verilecek İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul Ve Esasları Çalışanların İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul Ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğin Ek1’inde belirtilmiştir. Bu yönetmeliğe göre eğitim konuları aşağıdaki tablodaki gibi sıralanmıştır.

Tablo 1. İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğe Göre Eğitim Konuları

EĞİTİM KONULARI
1. Genel konular a) Çalışma mevzuatı ile ilgili bilgiler, b) Çalışanların yasal hak ve sorumlulukları, c) İşyeri temizliği ve düzeni, ç) İş kazası ve meslek hastalığından doğan hukuki sonuçlar,
2. Sağlık konuları a) Meslek hastalıklarının sebepleri, b) Hastalıktan korunma prensipleri ve korunma tekniklerinin uygulanması,

c) Biyolojik ve psikososyal risk etmenleri, ç) İlkyardım, d) Tütün ürünlerinin zararları ve pasif etkilenim,
3. Teknik konular a) Kimyasal, fiziksel ve ergonomik risk etmenleri, b) Elle kaldırma ve taşıma, c) Parlama, patlama, yangın ve yangından korunma, ç) İş ekipmanlarının güvenli kullanımı, d) Ekranlı araçlarla çalışma, e) Elektrik, tehlikeleri, riskleri ve önlemleri, f) İş kazalarının sebepleri ve korunma prensipleri ile tekniklerinin uygulanması, g) Güvenlik ve sağlık işaretleri, ğ) Kişisel koruyucu donanım kullanımı, h) İş sağlığı ve güvenliği genel kuralları ve güvenlik kültürü, ı) Tahliye ve kurtarma,
4. Diğer konular (çalışanın yaptığı işe özgü yüksekte çalışma, kapalı ortamda çalışma, radyasyon riskinin bulunduğu ortamlarda çalışma, kaynakla çalışma, özel risk taşıyan ekipman ile çalışma, kanserojen maddelerin yol açtığı olası sağlık riskleri ve benzeri)

Araştırmanın yapıldığı İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu BİL Meslek Yüksekokulunda ön lisans programlarında iş sağlığı ve güvenliği dersi alan programlarda verilen eğitim konuları aşağıdaki gibidir.

- İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı ve Tarihi Gelişimi
- İş Hukuku
- İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
- İSG Yönetim Sistemleri
- Risk Yönetimi ve Değerlendirmesi
- Yangından Korunma ve Acil Durum Yönetimi
- Elektrikle Çalışmalarda İSG
- İş Kazaları
- Meslek Hastalıkları

- İş sağlığı ve güvenliği Risk Etmenleri
- Uyarı İşaretleri ve Kişisel Koruyucular
- İlk Yardım ve Tütün Ürünleri

3.5 Mesleki Teknik Eğitim

Ülkeleri ekonomik anlamda kaldırmak için birçok çözüm yolu aranmaktadır. Kalkınmayı sağlayacak en önemli unsurlardan birisi üretimin artmasından geçmektedir. Bu ise yetişmiş insan gücü ile yetişmiş nitelikli insan gücü ile sağlanabilir.

Mesleki teknik eğitim, ülkelerin ve bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda daha önceden belirlenen amaçlar çerçevesinde planlanan eğitim süreçlerini kapsamaktadır. Mesleki teknik eğitim bireylerin mesleki anlamda bilgi ve becerilerini geliştirir. Ayrıca sektörlerin ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücü ihtiyacının da karşılanmasını sağlamaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütü mesleki eğitimi, “mesleğin gerektirdiği becerilerin geliştirilmesi için alana dair teorik bilgiyle uygulamalı olarak bireyleri yetiştirmeyi içeren, bireyler için bir iş, çalışma alanı ya da mesleğe hazırlamaya yönelik öğretim” şeklinde tanımlanmıştır (Yıldırım & Çarıkçı, 2017).

Orta öğretim seviyesinde mesleki ve teknik liselerde farklı programlar bulunmaktadır. Bu programlarda temel olarak öğrencileri, iyi bir vatandaş olarak yetiştirmeyi, seçmiş oldukları bölümlerde mesleki eğitim vermeyi ve iş hayatına hazırlamayı amaçlanmaktadır.

Yükseköğretim seviyesinde üniversiteler bünyesinde mesleki ve teknik eğitim vermekte olan enstitü, fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokulları bulunmaktadır. Yükseköğretim kurumu istatistiklerine göre 2019-2020 akademik yılında üniversiteler bünyesinde bulunan birimler ve öğrenci sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2. 2019-2020 Akademik Yılı YÖK Verilerine Göre Üniversiteler Bünyesinde Bulunan Birim Ve Öğrenci Sayıları

Akademik birim	Türlerine göre akademik birim sayıları
Enstitü	649
Fakülte	1890
Yüksekokul	421
Meslek yüksekokulu	1019

Türkiye’de faaliyet gösteren üniversiteler bünyesindeki MYO’ların sayısı ve bu MYO’larda öğrenim gören yaklaşık 3 milyon öğrenci dikkate alındığında ülke ekonomisi, istihdam ve mesleki ve teknik eğitim için meslek yüksekokullarının önemi ortaya çıkmaktadır.

3.6 Meslek Yüksekokullarının Tanımı ve Amacı

Günümüzde gelişen teknoloji ve bütün sektörlerdeki talep ve ihtiyaçların artması mesleki yeterliliğe sahip yetişmiş insan gücüne olan ihtiyacı da arttırmaktadır. Mesleki bilgi ve donanıma sahip insan gücü ihtiyacını karşılayabilmek için meslek yüksekokulları büyük önem taşımaktadır.

Meslek yüksekokulları, üretim, hizmet ve ticaret sektörlerinde nitelikli teknik personel yetiştirmek üzere faaliyet gösteren eğitim kurumlarıdır.

Meslek Yüksekokulu, “2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 3. maddesinde belirli mesleklere yönelik nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, yılda iki veya üç dönem olmak üzere iki yıllık eğitim-öğretim sürdüren, ön lisans derecesi veren bir yükseköğretim kurumudur” şeklinde tanımlanmıştır.

Meslek yüksekokulları, mühendis ve işçi arasındaki yetişmiş ara eleman ihtiyacını ortadan kaldırmak için uygulamaya konulmuştur. Ayrıca meslek yüksekokulları sektördeki ara eleman açığını kapatmak ve öğrencilerin uygulamalı eğitim almalarını amaçlamaktadır.

Üretim ve hizmet sektörlerinde çalışmakta olan teknik personel ile verimlilik doğru orantılıdır. Bu anlamda meslek yüksekokulları, sektörün duyduğu mesleki bilgiye sahip teknik personel ihtiyacını karşılamaktadır (Albez & Bilici, 2012).

Ülkelerin mesleki eğitim ve bu eğitimlere ilişkin politikaları, o ülkelerin insanların yapısına ve ülkede uygulanan teknolojik altyapılarına göre değişmektedir. Ülkelerin teknolojik gelişmeleri yakından takip edip bu gelişmelere uyum sağlaması, bölgelere göre ihtiyaçları belirlemesi ve amacına uygun teknik elemanlar yetiştirmesi gerekmektedir. Hızla gelişen teknoloji ülke ekonomilerini gün geçtikçe zorlamakta ve iyi bir mesleki eğitim görmüş insan gücüne olan talebi gün geçtikçe arttırmaktadır (Terim & Öztürk, 2009).

3.7 İş Güvenliği Açısından Mesleki ve Teknik Eğitim

Günümüzde nitelikli yetişmiş çalışanlara ihtiyaç hızla artmaktadır. Bu sebepten meslek yüksekokullarına olan talepte aynı ölçüde artmaktadır. Yapılan araştırmalar işgücü ihtiyacının dörtte üçünün karşılanması için ön lisans düzeyinde eğitim görmüş nitelikli elemanlara ihtiyaç olduğunu ortaya kaymaktadır. MYO'ların amacı sanayi, hizmet ve ticaret sektörlerinde yeterli bilgi ve beceriye sahip insan gücü yetiştirmektir. Ancak mesleki teknik eğitimin amacı, mesleki bilgi ve berecinin yanı sıra İSG açısından da yeterli bilgi ve beceriye sahip bireyler de yetiştirmek olmalıdır (Özgüler & Koca, 2013).

Eğitim kurumlarında bazen tehlikeli durum ve tehlikeleri davranışlardan kaynaklanan kazalar yaşanabilmektedir. Gelecekteki iş yaşantılarına örnek oluşturan mesleki teknik eğitim veren eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği büyük önem taşımaktadır. Eğitim süreleri boyunca staj ve uygulama dersleri gören bu öğrencilere güvenlik kültürünü iş yaşantılarına başlamadan kazandırmak gerekmektedir.

3.8 İSG Eğitimlerinin Davranış Üzerindeki Etkisi

Günümüzde İSG eğitimlerinin, güvenlik kültürü ve İSG çalışmalarını daha anlaşılır hale getirdiği gözlemlenmektedir. İşgücü, işletmelerin varlıklarını sürdürebilmelerindeki en önemli etkidir. Bu sebepten dolayı işverenler çalışanların sağlığı ve İSG çalışmalarıyla daha fazla ilgilenmektedir. İşyerlerinde çalışanların sağlık ve güvenliklerinin korunması, iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesi ile mümkündür. İş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi, çalışanlar ile işverenlerin bilinçli ve eğitilmiş olmasından geçmektedir (Güler, 2011).

İş kazası ve meslek hastalıklarının azaltılmasında birçok etken bulunmaktadır. Eğitim faktörü, diğer tüm etkenlerin ortadan kaldırılmasını ve çalışanların bu konuda bilgi sahibi olmalarını sağladığından bir adım öndedir. Ayrıca eğitim İSG farkındalığının oluşması için büyük önem taşımaktadır. Eğitim, çalışanların güvenlik bilincine sahip olmalarını sağlayabilir. Yasal yükümlülüklerden ötürü eğitim verilmesi bunun bir davranış biçimine dönüştürülememesi verilen eğitimleri etkisiz hale getirecektir. İSG eğitimlerinde hedef çalışanların konu ile ilgili bilgi, beceri ve tutumlarının değiştirilmesi ve bu sayede güvenlik kültürünün oluşturulmasıdır. Çalışanların almış oldukları eğitimleri işyerlerinde işin yapılması sırasında kullanmaları teşvik edilmelidir. Bu sayede çalışanlar ortamdaki tehlikeleri gözlemleyebilecek ve riskli durumlara karşı hazır bulunacaklardır (Ofloğlu, Buzkan, & Pulat, 2012).

İSG'nin etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi, çalışanların sağlık ve güvenlik konularına daha fazla dikkat göstermesini sağlamaktadır. Bunun sonucunda çalışanlar güvenli davranışlar sergilemekte ve İSG çalışmaları süreçlerinde daha aktif rol oynamaktadır. İşverenler ise işyerlerindeki tehlikelerin belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması konusunda daha dikkatli olmakta ve işyerlerindeki tehlikeli ortamı ortadan kaldırmak için çaba göstermektedir. Böylece iş kazası ve meslek hastalıklarından kaynaklanan ölüm ve yaralanmaların önüne geçilebilmektedir.

4. GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın tipi, araştırma hipotezleri, araştırma modeli, araştırmanın yeri, evren ve örneklem, veri toplama araçları ve analizi, sınırlılıklar konuları ele alınmıştır.

4.1 Araştırmanın Tipi

Araştırma İSG eğitimleri ve bunun güvenlik kültürü üzerindeki etkileri ile ilgili literatür taranarak yapılmıştır.

Bu çalışmada (Küçükoğlu, 2018) çalışmasında kullanılan meslek lisesi öğrencilerine uygulamış olduğu “Farkındalık Analizi Hazırlanmış Olan Ölçek”, nitelikli ara eleman yetiştirmenin bir üst basamağı olan meslek yüksekokulu öğrencilerine, iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin farkındalıkların üzerindeki etkisinin ölçülebilmesi için uyarlanmıştır.

Araştırma, likert-tipi derecelendirme ölçeğinden oluşmaktadır. Likert ölçeği, katılımcıların belirli ifadelerle hangi ölçüde katıldıklarını veya katılmadıklarını göstermek amacıyla eşit aralıklar ile derecelendirilmiş bir ölçüm biçimidir (Kozak, 2017, s. 77).

Likert ölçeğiyle anketi uygulanan katılımcıların, yöneltile ifade ve yargılara katılma derecesi ölçülür. 5.7.9 ve 11’li olabilen likert ölçeği ile aralık seviyesinin ölçümü yapılmaktadır. Yapılan araştırmalarda genellikle 5’li likert ölçeği tercih edildiği görülmektedir (Altunışık, Coşkun, & Yıldırım, 2010, s. 115).

Likert, beşli derecelendirmeden oluşsan tepki seti ile kişilerin görüşlerini 1 ile 5 arasında ifade etmelerini temel alır. Böylece kişilerin kendi ifadeleri ile tutumlarının belirlenmesi hedeflenmiştir. (Oppenheim, 2001).

4.2 Araştırma Hipotezleri

Araştırma modelinden yola çıkılarak öğrencilerin farkındalık düzeyleri ile ilgili hipotezler aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

H₁: Katılımcıların cinsiyetlerine göre İSG farkındalıklarında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₂: Katılımcıların öğrenim gördükleri programa göre İSG farkındalıklarında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₃: Katılımcıların yaşlarına göre İSG farkındalıklarında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₄: Katılımcıların medeni durumlarına göre İSG farkındalıklarında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₅: Katılımcıların İSG dersi alma durumlarına göre İSG farkındalıklarında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₆: Katılımcıların iş sağlığı ve güvenliği dersi alma durumlarının İSG farkındalığı üzerinde anlamlı etkisi vardır.

4.3 Araştırma Modeli

Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Nicel araştırmalar, olay ve olguların dışarıdan ölçülünerek, gözlemlenerek veya deney yaparak betimleme ya da nedensellik yoluyla gerçeklere ulaşmaya çalışan araştırmalardır. Nicel araştırmalar, kuramlardan ya da hipotezlerden hareket eder (Arıkan, 2013, s. 27).

4.4 Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma yeri olarak İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu belirlenmiştir. Araştırma 2021 yılının mart-mayıs ayları arasında İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörlük Makamının anket uygulama onayı izni alındıktan sonra başlatılmıştır.

4.5 Evren ve Örneklem

Araştırmadan elde edilen sonuçların genellenmesinin istendiği bütün, “evren” olarak işlem görmektedir. Araştırma evreninden belirli kıstaslara göre seçilen kesiti oluşturan ve aynı özelliklere sahip kişilerin bir araya geldiği gruba ise “örneklem” adı verilmektedir (Kozak, 2017, s. 111).

Tablo 3. (Kurtulmuş, 2010)’ a Göre Örneklem Büyüklüğünün Hesaplanması

Evrenin Büyüklüğü	0.05 Örnekleme Hatası P: 0.5
1000	244
2000	278
3000	291
4000	299
5000	303
10000	313
20000	318
50000	321
100000	321
500000 ve +	322

Bu araştırmanın evreni İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulunda 2020-2021 güz döneminde eğitim gören 7155 öğrencidir. 7155 kişilik evren için 315 anket uygulaması yapılmıştır.

4.6 Veri Toplama Araçları

Çalışmada kullanılan veri toplama aracı (Küçükoğlu, 2018) çalışmasında kullanmış olduğu “Farkındalık Analizi Hazırlanmış Olan Ölçek”, iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin meslek yüksekokulu öğrencilerinin farkındalıklarının ölçülebilmesi için meslek yüksekokulu öğrencilerine aslına ve yapısına uygun bir şekilde revize edilerek

kullanılan veri toplama aracıdır. Anket 14 ifadeden oluşmaktadır, Ayrıca demografik veriler ile iş sağlığı ve güvenliğine yönelik farkındalıkları karşılaştırılmıştır.

4.7 Verilerin Analizi ve Güvenilirlik

Araştırmada elde edilen bulguların değerlendirilmesinde, istatistiksel analizler için SPSS(24) programı kullanılmıştır.

Katılımcıların demografik verilerini değerlendirmek amacıyla betimleyici istatistik yöntemlerden faydalanılarak frekans ve yüzde dağılımlarından incelenmiştir.

Katılımcıların “İş Sağlığı Ve Güvenliğine Yönelik Farkındalık” ölçeği ifadelerine ilişkin tutumları frekans, yüzde dağılımları, aritmetik ortalamaları ve standart sapma değerleri de incelenmiştir.

Değişkenlerin normal dağılıp dağılmadığının kontrol edilmesi için Kolmogrov-Smirnov normallik testi uygulanmıştır. p değeri $0.00 < 0.05$ olduğundan araştırmada parametrik olmayan istatistiksel testler kullanılmıştır.

İki bağımsız gruba ait verilerin karşılaştırılmasında bağımsız gruplar t-testinin parametrik olmayan alternatifi olan Mann Whitney-U Testi; ikiden fazla bağımsız gruba ait verilerin karşılaştırılmasında da tek yönlü varyans analizinin parametrik olmayan alternatifi olan Kruskal Wallis Tek yönlü Varyans analizi uygulanmıştır.

Anketin güvenilirliğini test etmek amacıyla Cronbach Alpha analizi yapılmıştır. 14 ifadeden oluşan ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.951 olarak bulunmuştur (Tablo 4). Bu değer 0.70’in üzerinde olduğu için ölçek güvenilir kabul edilmektedir (Yurtkoru, Çinko, & Durmuş, 2018).

Tablo 4. Güvenilirlik Analizi

Cronbach's Alpha	N of Items (Madde sayısı)
.951	14

Veri setinin, faktör yapısına uygunluğunun belirlenmesine yönelik yapılan analize göre Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı 0.946 olarak tespit edilmiş, Bartlett Küresellik Testi anlamlılık değeri ise $p < 0.000$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur,

örneklem büyüklüğünün faktör analizi gerçekleştirmek için yeterli olduğu sonucuna varılmıştır (Büyüköztürk, Şekercioğlu, & Çokluk, 2018).

Tablo 5. Faktör Analizi

İfade	Faktör yükleri
1	.863
2	.731
3	.793
4	.836
5	.777
6	.783
7	.814
8	.709
9	.826
10	.763
11	.782
12	.865
13	.631
14	.837

4.8 Sınırlılıklar

1. Araştırma İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil MYO ile sınırlıdır.
2. Araştırma 2020-2021 akademik yılı ile sınırlıdır.
3. Araştırma ankete katılan 375 öğrenciyle sınırlıdır.
4. Araştırma ilgili araştırma ve istatistiksel verilerle sınırlıdır.

5. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

5.1 Örneklem Ait Demografik Göstergeler

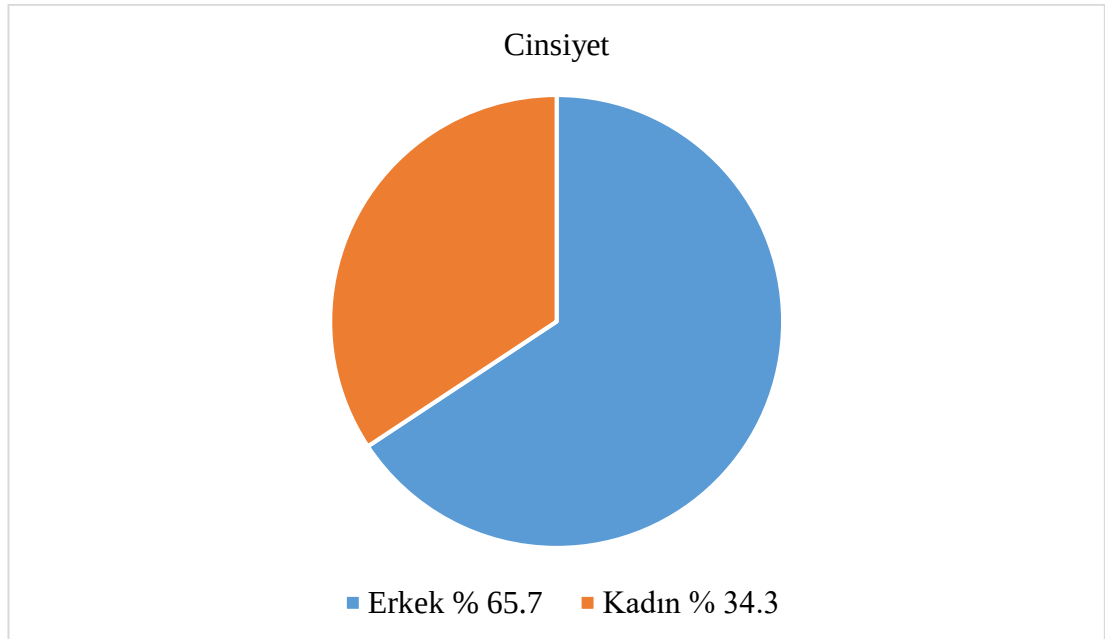
Bu bölümde, anketin birinci bölümünde bulunan katılımcıların demografik bilgileri ile ilgili bulgular ve yüzdesel dağılım tablo ve grafikleri bulunmaktadır.

Tablo 6. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyet	Sayı	Geçerli Yüzde
Kadın	108	34.3
Erkek	207	65.7
Toplam	375	100.0

Tablo6 ‘da görüldüğü üzere örneklemimizde 315 katılımcı yer almaktadır. Bunların 108’i kadın 207’si erkektir. Buna göre katılımcıların yüzde %65.7’si erkek, %34.3’ü kadındır. Yüzdesel olarak dağılım grafiği aşağıdaki Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılım Grafiği

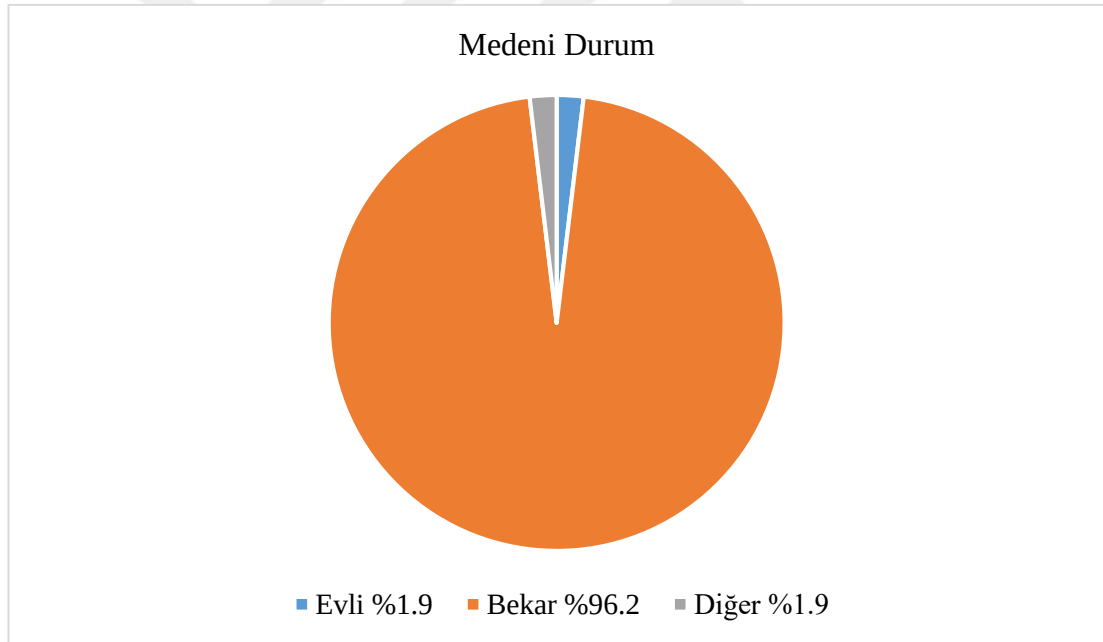

Tablo 7. Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Dağılımları

Medeni Durum	Sayı	Geçerli Yüzde
Evli	6	1.9
Bekâr	303	96.2
Diğer	6	1.9
Toplam	315	100.0

Tablo7 ‘de görüldüğü üzere örneklememizde 315 katılımcı yer almaktadır. Bunların 6’sı evli, 303’ü bekâr ve 6’sı diğer olarak dağılmışlardır. Buna göre katılımcıların yüzde 1.9’u evli, %96.2’si bekâr, %1.9’u diğer olarak dağılmışlardır. Yüzdesel olarak dağılım grafiği aşağıdaki Şekil2’de gösterilmiştir.

Şekil 2.Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Dağılım Grafiği

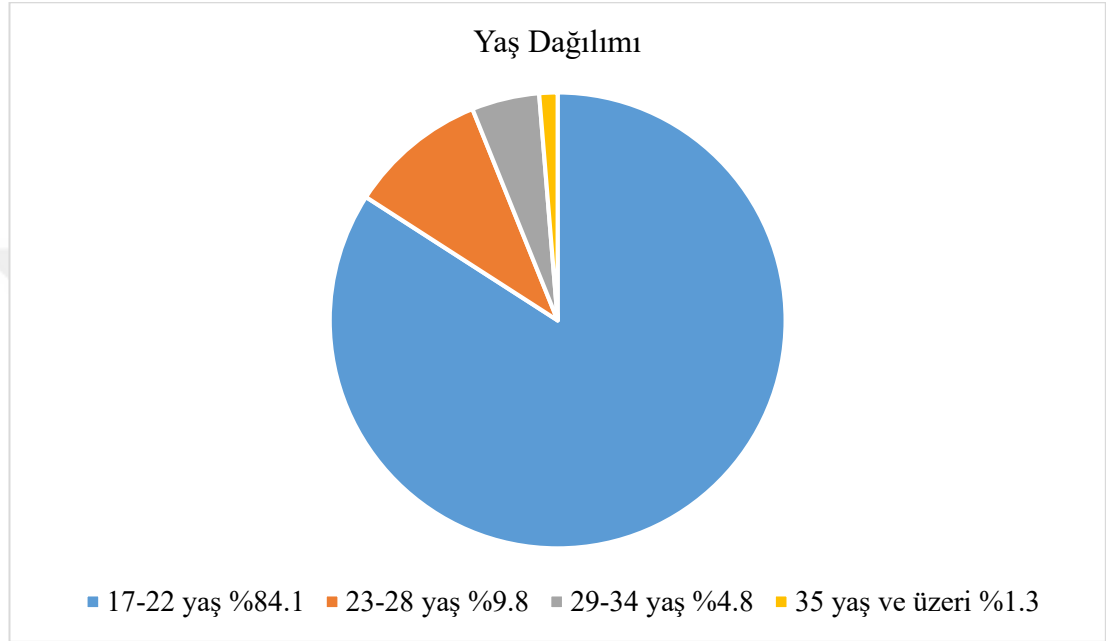

Tablo 8. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımları

Yaş	Sayı	Toplam Yüzde
17-22yas	265	84.1
23-28yas	31	9.8
29-34yas	15	4.8
35yasveüzeri	4	1.3
Toplam	315	100.0

Tablo8’ de görüldüğü üzere katılımcıların yaş durumuna göre, %84.1 (265 Kişi) 17-22 yaş aralığı, %9.8 (31 Kişi) 23-28 yaş aralığı, %4.8 (15 Kişi) 29-34 yaş aralığı, %1.3 (4 Kişi) 35 yaş ve üstü aralığı şeklinde dağılmışlardır. Yüzdesel olarak dağılım grafiği aşağıdaki Şekil3’te gösterilmiştir.

Şekil 3. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımı Grafiği

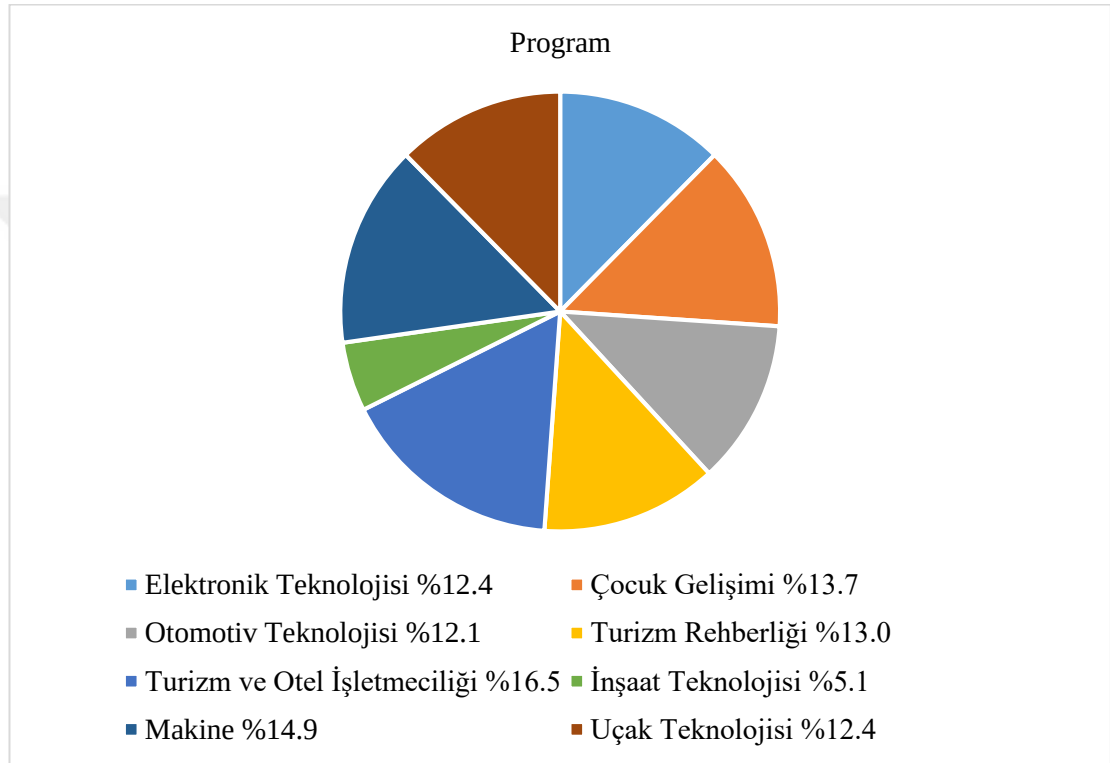
Tablo 9. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Ön Lisans Programına Göre Dağılımları

Program	Sayı	Toplam Yüzde
Elektronik Teknolojisi	39	12.4
Çocuk Gelişimi	43	13.7
Otomotiv Teknolojisi	38	12,1
Turizm Rehberliği	41	13.0
Turizm ve Otel İşletmeciliği	52	16.5
İnşaat Teknolojisi	16	5.1
Makine	47	14.9
Uçak Teknolojisi	39	12.4
Toplam	315	100.0

Tablo9’ da görüldüğü üzere katılımcıların öğrenim gördükleri program, %12.4 (39 Kişi) Elektronik Teknolojisi Programı, %13.7 (43 Kişi) Çocuk Gelişimi Programı,

%12.1 (38 Kişi) Otomotiv Teknolojisi Programı, %13.0 (41 Kişi) Turizm Rehberliği Programı, %16.5 (52 Kişi) Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı, %5.1 (16 Kişi) İnşaat Teknolojisi Programı, %14.9 (47 Kişi) Makine Programı, %12.4 (39 Kişi) Uçak Teknolojisi Programı şeklinde dağılmıştır. Yüzdesel olarak dağılım grafiği aşağıdaki Şekil4'te gösterilmiştir.

Şekil 4. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Programa Göre Dağılımı Grafiği

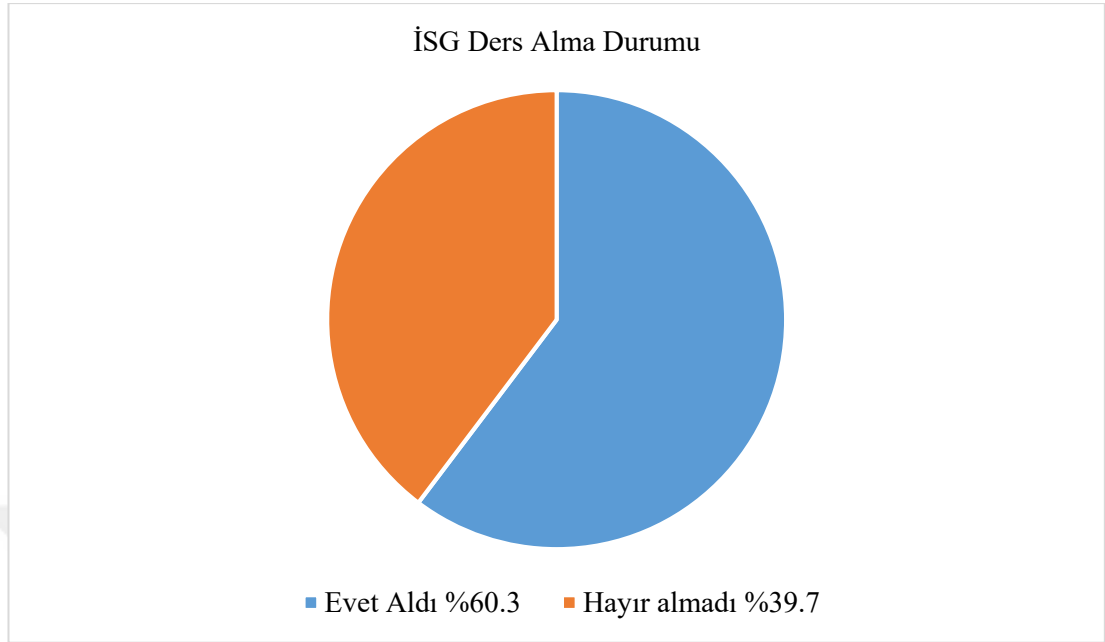

Tablo 10. Katılımcıların İSG Dersi Alma Durumlarına Göre Dağılımları

İSG ders alma durumu	Sayı	Toplam Yüzde
Evet aldı	190	60.3
Hayır almadı	125	39.7
Toplam	315	100.0

Tablo10' da görüldüğü üzere katılımcıların iş sağlığı ve güvenliği dersini, %60.3 (190 Kişi) almış, %39.7 (125 Kişi) almamış şeklinde dağılmışlardır. Yüzdesel olarak dağılım grafiği aşağıdaki Şekil5'te gösterilmiştir.

Şekil 5. Katılımcıların İSG Dersi Alma Durumlarına Göre Dağılımı Grafiği

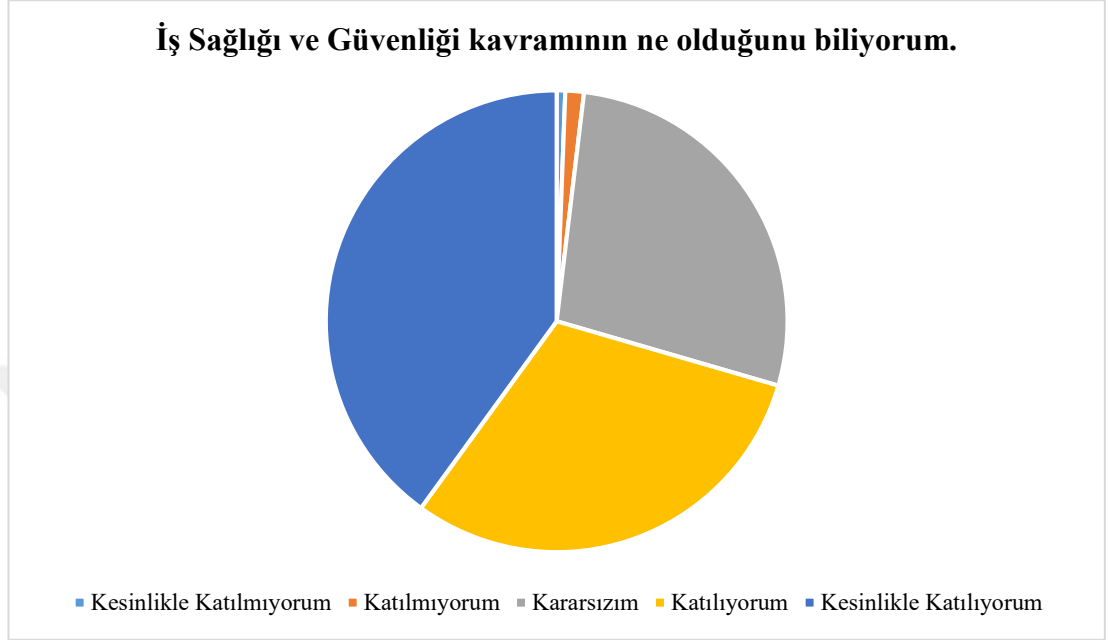
5.2 Katılımcıların İSG Farkındalığına Ait Bulgular

Bu bölümde, anketin ikinci bölümünde bulunan ifadelerle ilgili katılımcıların İSG farkındalığına ait bulgular ve yüzdesel dağılım tablo ve grafikleri bulunmaktadır.

Tablo 11. “İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramının Ne Olduğunu Biliyorum.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

1.İfade	Sıklık	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Kesinlikle katılmıyorum	2	0.6	3.08	0.883
Katılmıyorum	4	1.3		
Kararsızım	87	27.6		
Katılıyorum	96	30.5		
Kesinlikle katılıyorum	126	40		
Toplam	315	100.0		

Şekil 6. “İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramının Ne Olduğunu Biliyorum .” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik

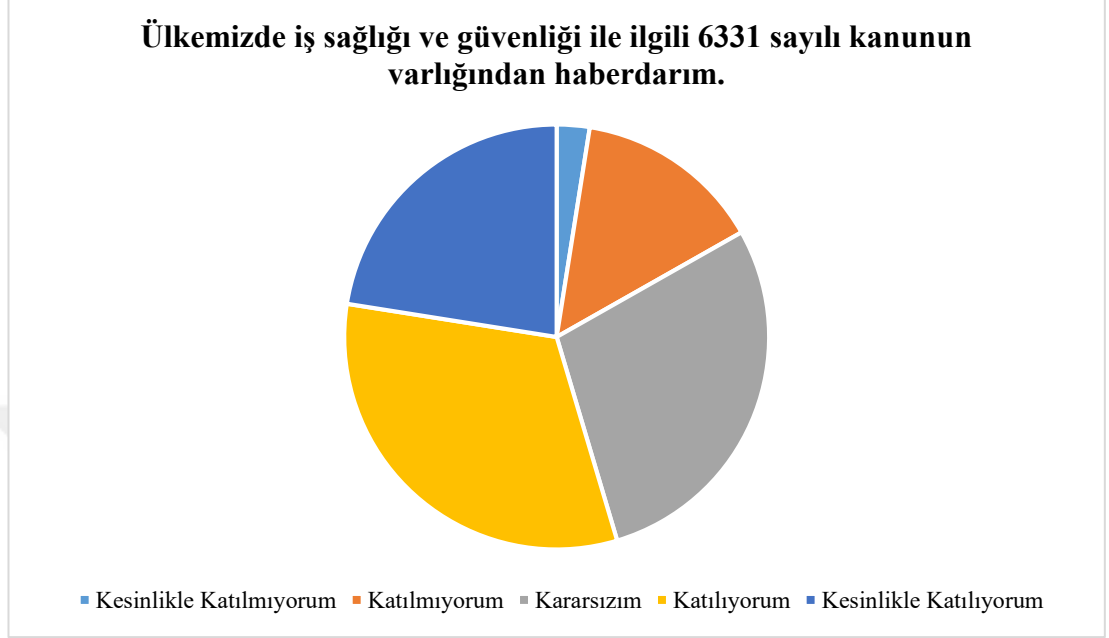

“İş Sağlığı ve Güvenliği kavramının ne olduğunu biliyorum. .” ifadesinin ortalaması 3.08’dir (Tablo11). İfadeye cevap veren katılımcıların %0.6’sı bu ifadeye kesinlikle katılmadıklarını, %1.3’ü katılmadıklarını, %27.6’sı kararsız olduklarını, %30.5’i katıldıklarını, %40’ı ise kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılım sağlayan katılımcıların vermiş oldukları cevaplardan, çoğunluğun iş sağlığı ve güvenliği kavramı hakkında bilgi sahibi oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 12. “Ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili 6331 Sayılı Kanunun Varlığından Haberdarım.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

2.İfade	Sıklık	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Kesinlikle katılmıyorum	8	2.5	2.58	1.066
Katılmıyorum	45	14.3		
Kararsızım	90	28.6		
Katılıyorum	101	32.1		
Kesinlikle katılıyorum	71	22.5		
Toplam	315	100.0		

Şekil 7. “Ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliği ile İlgili 6331 Sayılı Kanunun Varlığından Haberdarım. ” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik

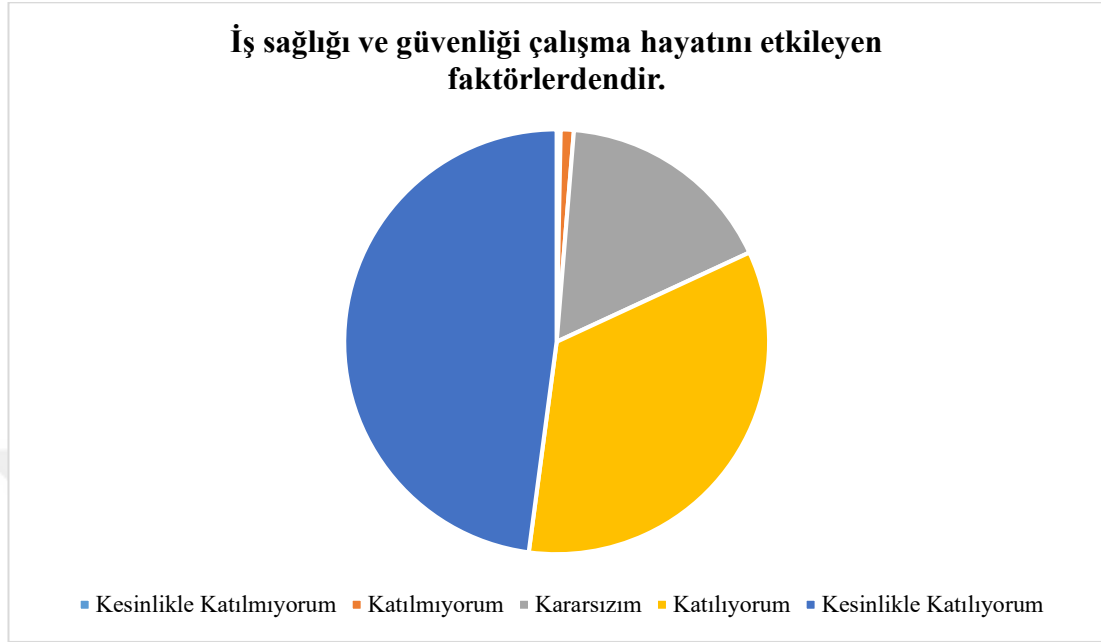

“Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili 6331 sayılı kanunun varlığından haberdarım. ” ifadesinin ortalaması 2.58’dir (Tablo12). İfadeye cevap veren katılımcıların %2.5’i bu ifadeye kesinlikle katılmadıklarını, %14.3’ü katılmadıklarını, %28.6’sı kararsız olduklarını, %32.1’i katıldıklarını %22.5’i ise kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların vermiş oldukları cevaplardan, çoğunluğun iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili 6331 sayılı kanunun varlığından haberdar oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 13. “İş Sağlığı ve Güvenliği Çalışma Hayatını Etkileyen Faktörlerdendir.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

3.İfade	Sıklık	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Kesinlikle katılmıyorum	1	0.3	3.28	0.798
Katılmıyorum	3	1.0		
Kararsızım	53	16,8		
Katılıyorum	107	34.0		
Kesinlikle katılıyorum	151	47.9		
Toplam	315	100.0		

Şekil 8. “İş Sağlığı ve Güvenliği Çalışma Hayatını Etkileyen Faktörlerdendir. ” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik

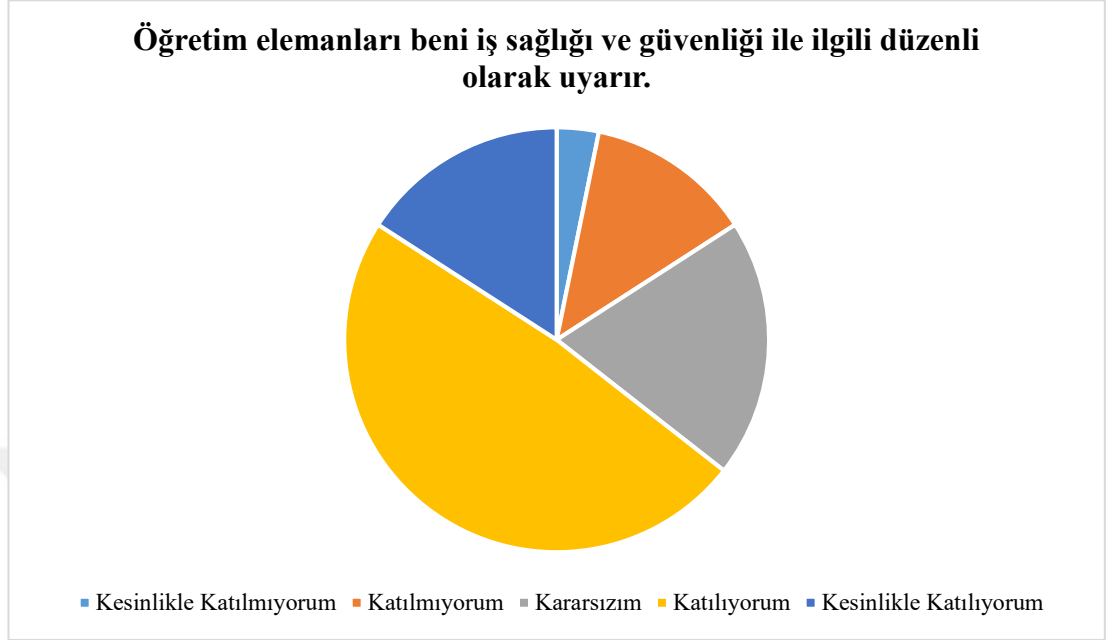

“İş sağlığı ve güvenliği çalışma hayatını etkileyen faktörlerdendir. ” ifadesinin ortalaması 3.28’dir (Tablo13). İfadeye cevap veren katılımcıların %0.3’ü bu ifadeye kesinlikle katılmadıklarını, %1’i katılmadıklarını, %16.8’i kararsız olduklarını, %34’ü katıldıklarını %47.9’u ise kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılım sağlayan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplardan, çoğunluğun iş sağlığı ve güvenliği çalışma hayatını etkileyen faktörlerden biri olarak görmektedir.

Tablo 14. “Öğretim Elemanları Beni İş Sağlığı ve Güvenliği ile İlgili Düzenli Olarak Uyarır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

4.İfade	Sıklık	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Kesinlikle katılmıyorum	10	3.2	2.61	1.001
Katılmıyorum	40	12.7		
Kararsızım	62	19.7		
Katılıyorum	153	48.6		
Kesinlikle katılıyorum	50	15.9		
Toplam	315	100.0		

Şekil 9. “Öğretim Elemanları Beni İş Sağlığı ve Güvenliği ile İlgili Düzenli Olarak Uyarır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik

“Öğretim elemanları beni iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili düzenli olarak uyarır.” ifadesinin ortalaması 2.61’dir (Tablo14). İfadeye cevap veren katılımcıların %3.2’si bu ifadeye kesinlikle katılmadıklarını, %12.7’si katılmadıklarını, %19.7’si kararsız olduklarını, %48.6’sı katıldıklarını %15.9’u ise kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılım sağlayan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplardan, çoğunlukla öğretim elemanları tarafından düzenli uyarıların yapıldığı sonucu anlaşılabılır.

Tablo 15. “İş Sağlığı ve Güvenliği İle Alakalı Kendimi Yeterli Düzeyde Görüyorum.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

5.İfade	Sıklık	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Kesinlikle katılmıyorum	20	6.3	2.46	0.981
Katılmıyorum	33	10.5		
Kararsızım	62	19.7		
Katılıyorum	181	57.5		
Kesinlikle katılıyorum	19	6.0		
Toplam	315	100.0		

Şekil 10. “İş Sağlığı ve Güvenliği İle Alakalı Kendimi Yeterli Düzeyde Görüyorum.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik

“İş sağlığı ve güvenliği ile alakalı kendimi yeterli düzeyde görüyorum.” ifadesinin ortalaması 2.46’dır (Tablo15). İfadeye cevap veren katılımcıların %6.3’ü bu ifadeye kesinlikle katılmadıklarını, %10.5’i katılmadıklarını, %19.7’si kararsız olduklarını, %57.5’i katıldıklarını %6’sı ise kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılım sağlayan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplardan, çoğunlukla öğrencilerin İSG ile alakalı yeterli düzeyde gördükleri sonucu anlaşılabılır.

Tablo 16. “Öğrenci Olarak İş Güvenliği Kurallarına Yeteri Kadar Hassasiyet Gösteririm.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

6.İfade	Sıklık	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Kesinlikle katılmıyorum	15	4.8	2.88	1.095
Katılmıyorum	26	8.3		
Kararsızım	41	13.0		
Katılıyorum	132	41.9		
Kesinlikle katılıyorum	101	32.1		
Toplam	315	100.0		

Şekil 11. “Öğrenci Olarak İş Güvenliği Kurallarına Yeteri Kadar Hassasiyet Gösteririm.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik

“Öğrenci olarak iş güvenliği kurallarına yeteri kadar hassasiyet gösteririm.” İfadesinin ortalaması 2.88’dir (Tablo16). İfadeye cevap veren katılımcıların %4.8’i bu ifadeye kesinlikle katılmadıklarını, %8.3’ü katılmadıklarını, %13’ü kararsız olduklarını, %41.9’u katıldıklarını %32.1’i kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılım sağlayan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplardan, çoğunlukla iş güvenliği kurallarına yeteri kadar hassasiyet gösterdikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 17. “İş Sağlığı ve Güvenliği İle Alakalı Üniversitedeki Uyarı Levhaları Kişisel Koruyucu Donanım vb. Materyallerin Yeterli Olduğunu Düşünüyorum.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

7.İfade	Sıklık	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Kesinlikle katılmıyorum	3	1.0	2.82	0.856
Katılmıyorum	6	1.9		
Kararsızım	112	35.6		
Katılıyorum	117	37.1		
Kesinlikle katılıyorum	77	24.4		
Toplam	315	100.0		

Şekil 12. “İş Sağlığı ve Güvenliği İle Alakalı Üniversitedeki Uyarı Levhaları Kişisel Koruyucu Donanım vb. Materyallerin Yeterli Olduğunu Düşünüyorum.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik

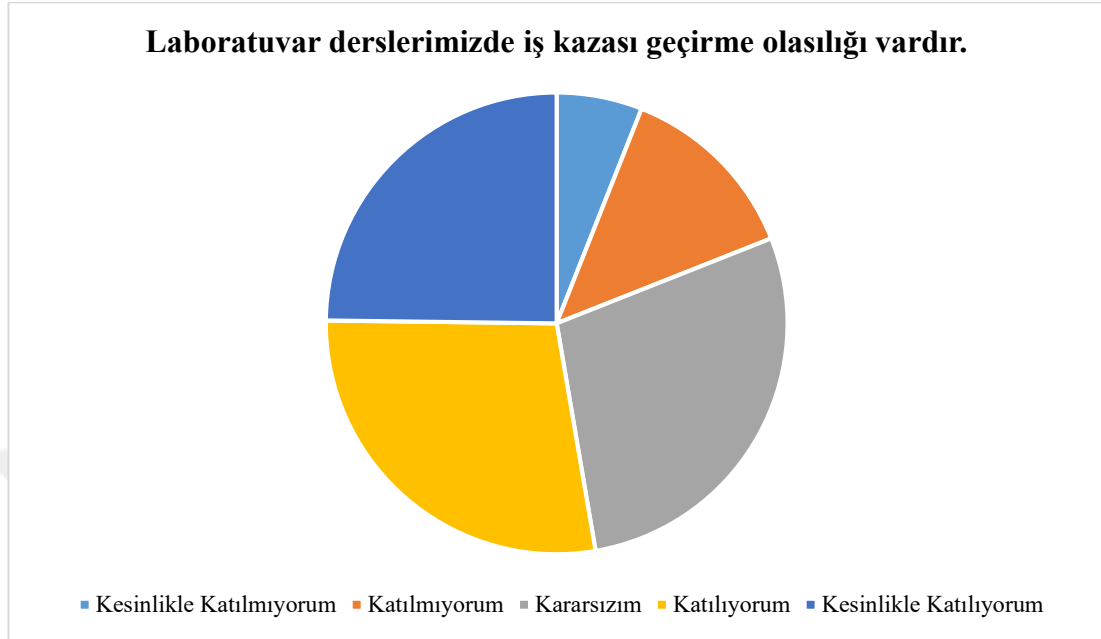

“İş sağlığı ve güvenliği ile alakalı üniversitedeki uyarı levhaları kişisel koruyucu donanım vb. materyallerin yeterli olduğunu düşünüyorum.” ifadesinin ortalaması 2.82’dir (Tablo17). İfadeye cevap veren katılımcıların %1’i bu ifadeye kesinlikle katılmadıklarını, %1.9’u katılmadıklarını, %35.6’sı kararsız olduklarını, %37.1’i katıldıklarını %24.4’ü kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılım sağlayan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplardan, çoğunlukla İSG ile ilgili üniversitedeki uyarı levhaları KKD vb. materyallerin yeterli olduğunu düşündüğü anlaşılmaktadır.

Tablo 18. “Laboratuvar Derslerimizde İş Kazası Geçirme Olasılığı Vardır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

8.İfade	Sıklık	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Kesinlikle katılmıyorum	19	6.0	2.52	1,171
Katılmıyorum	41	13.0		
Kararsızım	89	28.3		
Katılıyorum	88	27.9		
Kesinlikle katılıyorum	78	24.8		
Toplam	315	100.0		

Şekil 13. “Laboratuvar Derslerimizde İş Kazası Geçirme Olasılığı Vardır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik

“Laboratuvar derslerimizde iş kazası geçirme olasılığı vardır.” ifadesinin ortalama değeri 2.52’dir (Tablo18). İfadeye cevap veren katılımcıların %6’sı bu ifadeye kesinlikle katılmadıklarını, %13’ü katılmadıklarını, %28.3’ü kararsız olduklarını, %27.9’u katıldıklarını %24.8’i kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılım sağlayan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplardan, çoğunlukla laboratuvar derslerinde iş kazası geçirme olasılığı olduğunu düşünmektedir.

Tablo 19. “Laboratuvar Dersi Veren Öğretim Elemanları İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Yeterli Bilgiye Sahiptir.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

9.İfade	Sıklık	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Kesinlikle katılmıyorum	19	6.0	2.82	1.202
Katılmıyorum	30	9.5		
Kararsızım	56	17.8		
Katılıyorum	93	29.5		
Kesinlikle katılıyorum	117	37.1		
Toplam	315	100.0		

Şekil 14. “Laboratuvar Dersi Veren Öğretim Elemanları İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Yeterli Bilgiye Sahiptir.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik

“Laboratuvar dersi veren öğretim elemanları iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yeterli bilgiye sahiptir.” ifadesinin ortalaması 2.82’dir (Tablo19). İfadeye cevap veren katılımcıların %6’sı bu ifadeye kesinlikle katılmadıklarını, %9.5’i katılmadıklarını, %17.8’i kararsız olduklarını, %29.5’i katıldıklarını %37.1’i kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılım sağlayan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplardan, çoğunlukla laboratuvar dersi veren öğretim elemanları İSG ile ilgili yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünmektedir.

Tablo 20. “Ders Programımızda İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Derslerin Daha Fazla Olmasını İsterim.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

10.İfade	Sıklık	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Kesinlikle katılmıyorum	38	12.1	2.45	1,249
Katılmıyorum	27	8.6		
Kararsızım	70	22.2		
Katılıyorum	115	36.5		
Kesinlikle katılıyorum	65	20.6		
Toplam	315	100.0		

Şekil 15. “Ders Programımızda İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Derslerin Daha Fazla Olmasını İsterim.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik

“Ders programımızda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili derslerin daha fazla olmasını isterim.” ifadesinin ortalaması 2.45’dir (Tablo20). İfadeye cevap veren katılımcıların %12.1’i bu ifadeye kesinlikle katılmadıklarını, %8.6’sı katılmadıklarını, %22.2’si kararsız olduklarını, %36.5’i katıldığını %20.6’sı kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılım sağlayan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplardan, çoğunluğunun ders programlarında İSG ile ilgili daha fazla ders olmasını istedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 21. “İş Sağlığı ve Güvenliğine Dikkat Edilmesi İş Kalitesini Artırır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

11.İfade	Sıklık	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Kesinlikle katılmıyorum	14	4.4	3.02	1.158
Katılmıyorum	32	10.2		
Kararsızım	28	8.9		
Katılıyorum	102	32.4		
Kesinlikle katılıyorum	139	44.1		
Toplam	315	100.0		

Şekil 16. “İş Sağlığı ve Güvenliğine Dikkat Edilmesi İş Kalitesini Artırır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik

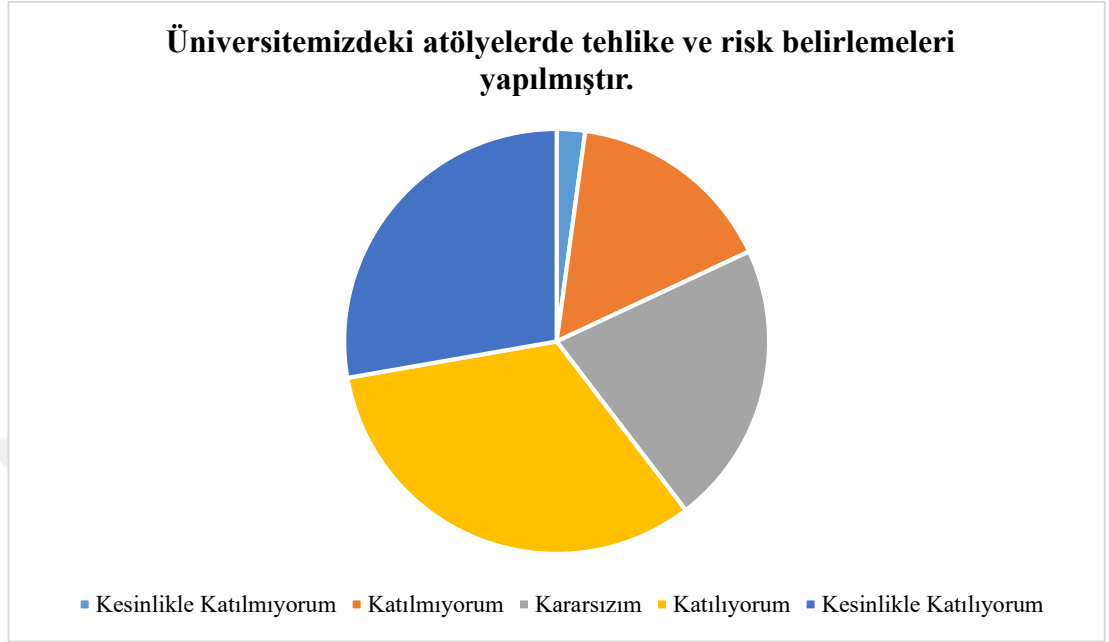

“İş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi iş kalitesini artırır.” ifadesinin ortalaması 3.02’dir (Tablo21). İfadeye cevap veren katılımcıların %4.4’ü bu ifadeye kesinlikle katılmadıklarını, %10.2’si katılmadıklarını, %8.9’u kararsız olduklarını, %32.4’ü katıldıklarını, %44.1’i kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların vermiş oldukları cevaplardan, öğrencilerin çoğunlukla iş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesinin iş kalitesini arttıracığını düşünmektedir.

Tablo 22. “Üniversitemizdeki Atölyelerde Tehlike ve Risk Belirlemeleri Yapılmıştır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

12.İfade	Sıklık	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Kesinlikle katılmıyorum	7	2.2	2.69	1,113
Katılmıyorum	51	16.2		
Kararsızım	63	20.0		
Katılıyorum	105	33.3		
Kesinlikle katılıyorum	89	28.3		
Toplam	315	100.0		

Şekil 17. “Üniversitemizdeki Atölyelerde Tehlike ve Risk Belirlemeleri Yapılmıştır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik

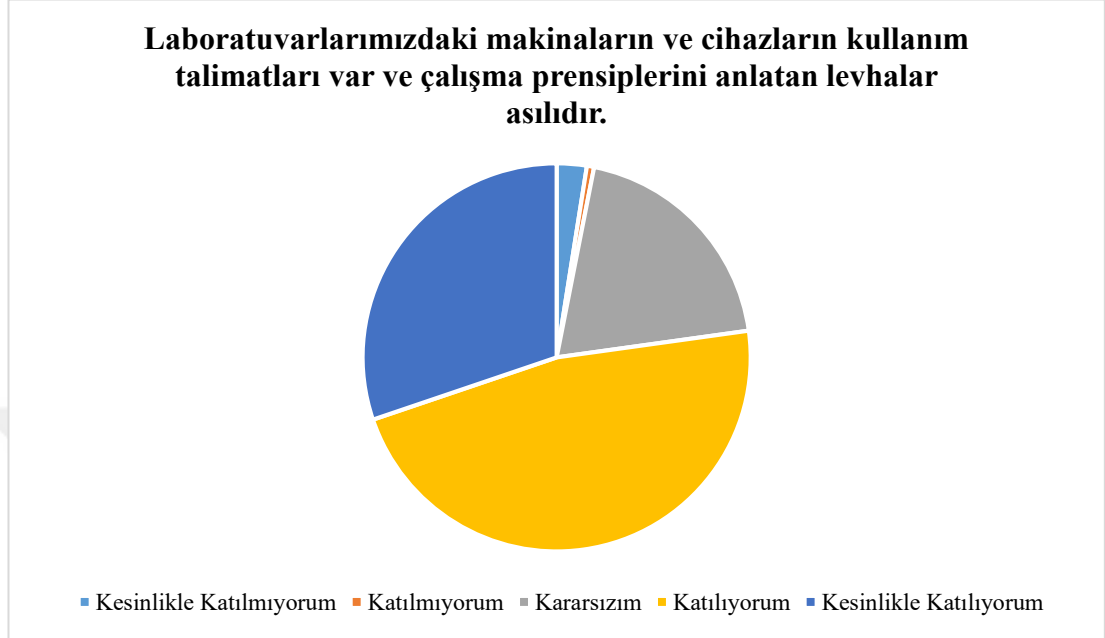

“Üniversitemizdeki atölyelerde tehlike ve risk belirlemeleri yapılmıştır.” ifadesinin ortalaması 2.69'dur (Tablo22). İfadeye cevap veren katılımcıların %2.2'si bu ifadeye kesinlikle katılmadıklarını, %16.2'si katılmadıklarını, %20'si kararsız olduklarını, %33.3'ü katıldıklarını, %28.3'ü kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılım sağlayan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplardan, öğrencilerin çoğunlukla üniversitedeki atölyelerde tehlike ve risk belirlemelerinin yapıldığını düşünmektedir.

Tablo 23. “Laboratuvarlarımızdaki Makinaların ve Cihazların Kullanım Talimatları Var ve Çalışma Prensiplerini Anlatan Levhalar Asılıdır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

13.İfade	Sıklık	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Kesinlikle katılmıyorum	8	2.5	3.02	0.869
Katılmıyorum	2	0.6		
Kararsızım	62	19.7		
Katılıyorum	148	47.0		
Kesinlikle katılıyorum	95	30.2		
Toplam	315	100.0		

Şekil 18. “Laboratuvarlarımızdaki Makinaların ve Cihazların Kullanım Talimatları Var ve Çalışma Prensiplerini Anlatan Levhalar Asılıdır.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik

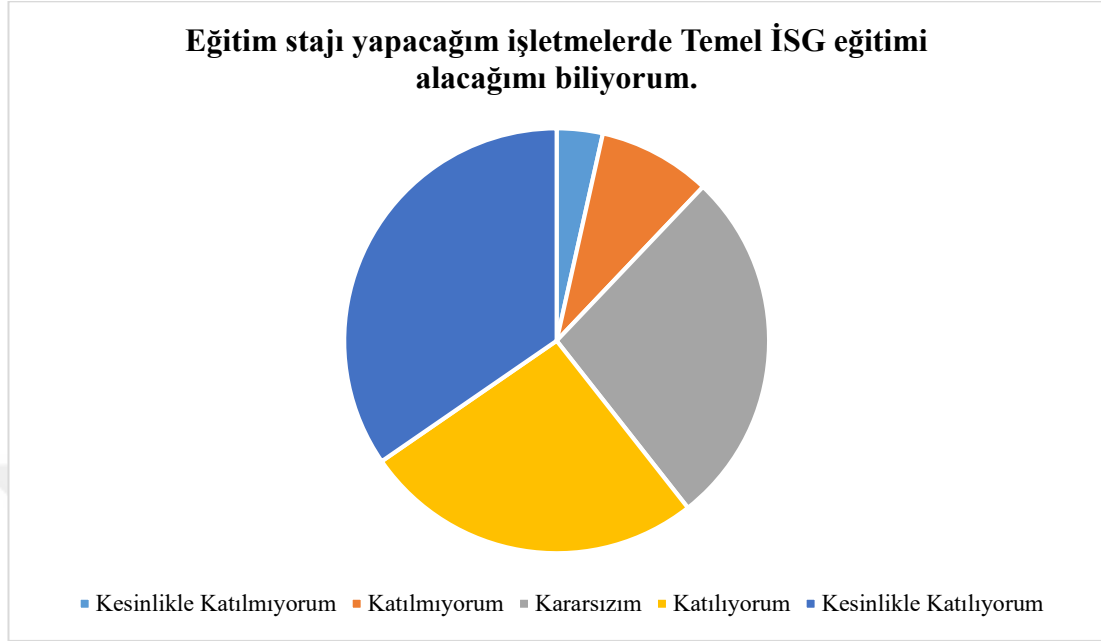

“Laboratuvarlarımızdaki makinaların ve cihazların kullanım talimatları var ve çalışma prensiplerini anlatan levhalar asılıdır.” ifadesinin ortalaması 3.02'dir (Tablo23). İfadeye cevap veren katılımcıların %2.5'i bu ifadeye kesinlikle katılmadıklarını, %0.6'sı katılmadıklarını, %19.7'si kararsız olduklarını, %47'si katıldıklarını, %30.2'si kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılım sağlayan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplardan, öğrencilerin çoğunlukla laboratuvarlardaki makinaların ve cihazların kullanım talimatlarının bulunduğunu ve çalışma prensiplerini anlatan levhalar asılı olduğunu düşünmektedir.

Tablo 24. “Eğitim Stajı Yapacağım İşletmelerde Temel İSG Eğitimi Alacağımı Biliyorum.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

14.İfade	Sıklık	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Kesinlikle katılmıyorum	11	3.5	2.80	1,113
Katılmıyorum	27	8.6		
Kararsızım	86	27.3		
Katılıyorum	82	26.0		
Kesinlikle katılıyorum	109	34.6		
Toplam	315	100.0		

Şekil 19. “Eğitim Stajı Yapacağım İşletmelerde Temel İSG Eğitimi Alacağımı Biliyorum.” İfadesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımlarını Gösteren Grafik

“Eğitim stajı yapacağım işletmelerde Temel İSG eğitimi alacağımı biliyorum.” ifadesinin ortalaması 2.8'dir (Tablo24). İfadeye cevap veren katılımcıların %3.5'i bu ifadeye kesinlikle katılmadıklarını, %8.6'sı katılmadıklarını, %27.3'ü kararsız olduklarını, %26'sı katıldıklarını, %34.6'sı kesinlikle katıldıklarını belirtmişleridir. Ankete katılım sağlayan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplardan, öğrencilerin çoğunlukla eğitim stajı yapacakları işletmelerde temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alacaklarını bildikleri anlaşılmaktadır.

5.3 Araştırmanın Hipotezlerine Ait Bulgular

Tablo 25. Katılımcıların Anketteki İfadelere Verdikleri Yanıtlar Doğrultusunda İş Sağlığı ve Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılık Analizi

İfade	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
S1.	Kadın	108	119.87	12946.00	7060.000	.000
	Erkek	207	177.89	36824.00		
S2.	Kadın	108	116.61	12594.00	6708.000	.000

	Erkek	207	179.59	37176.00		
S3.	Kadın	108	117.04	12640.00	6754.000	.000
	Erkek	207	179.37	37130.00		
S4	Kadın	108	107.58	11618.50	5732.500	.000
	Erkek	207	184.31	38151.50		
S5.	Kadın	108	110.62	11946.50	6060.500	.000
	Erkek	207	182.72	37823.50		
S6.	Kadın	108	120.99	13066.50	7180.500	.000
	Erkek	207	177.31	36703.50		
S7.	Kadın	108	120.07	12967.00	7081.000	.000
	Erkek	207	177.79	36802.00		
S8.	Kadın	108	118.51	12799.00	6913.000	.000
	Erkek	207	178.60	36971.00		
S9.	Kadın	108	114.38	12353.00	6467.000	.000
	Erkek	207	180.76	37417.00		
S10.	Kadın	108	111.85	12079.50	6193.500	.000
	Erkek	207	182.08	37690.50		
S11.	Kadın	108	123.20	13306.00	7420.000	.000
	Erkek	207	176.15	36464.00		
S12.	Kadın	108	109.39	11814.00	5928.000	.000
	Erkek	207	183.36	37956.00		
S13.	Kadın	108	119.34	12889.00	7003.000	.000
	Erkek	207	178.17	36881.00		
S14.	Kadın	108	110.70	11956.00	6070.000	.000
	Erkek	207	182.68	37814.00		

Katılımcıların anketteki ifadelerine verdikleri yanıtlar doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliğini algılamalarına yönelik görüşlerinin cinsiyetlerine göre farklılık analizi Mann-Whitney U testine göre incelenmiştir.

Anketteki 1. ifade olan “İş Sağlığı ve Güvenliği kavramının ne olduğunu biliyorum.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri

p .05' ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 1. ifade için kadın katılımcıların sıra değerinin ortalaması 119.87 ve erkek katılımcıların sıra değeri ortalaması 177.89'dur (Tablo 25). Analiz sonucuna göre 1. ifade için erkek katılımcıların farkındalık düzeyleri kadın katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 2. ifade olan “Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili 6331 sayılı kanunun varlığından haberdarım.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05' ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 2. ifade için kadın katılımcıların sıra değerinin ortalaması 116.61 ve erkek katılımcıların sıra değeri ortalaması 179.59'dur (Tablo 25). Analiz sonucuna göre 2. ifade için erkek katılımcıların farkındalık düzeyleri kadın katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 3. ifade olan “İş sağlığı ve güvenliği çalışma hayatını etkileyen faktörlerdendir.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05' ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 3. ifade için kadın katılımcıların sıra değerinin ortalaması 117.04 ve erkek katılımcıların sıra değeri ortalaması 179.37'dir (Tablo 25). Analiz sonucuna göre 3. ifade için erkek katılımcıların farkındalık düzeyleri kadın katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 4. ifade olan “Öğretim elemanları beni iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili düzenli olarak uyarır.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05' ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 4. ifade için kadın katılımcıların sıra değerinin ortalaması 107.58 ve erkek katılımcıların sıra değeri ortalaması 184.31'dir (Tablo 25). Analiz sonucuna göre 4. ifade için erkek katılımcıların farkındalık düzeyleri kadın katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 5. ifade olan “İş sağlığı ve güvenliği ile alakalı kendimi yeterli düzeyde görüyorum.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05' ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 5. ifade için kadın katılımcıların sıra değerinin ortalaması 110.62 ve erkek katılımcıların sıra değeri ortalaması 182.72'dir (Tablo 25). Analiz sonucuna göre 5. ifade için erkek katılımcıların farkındalık düzeyleri kadın katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 6. ifade olan “Öğrenci olarak iş güvenliği kurallarına yeteri kadar hassasiyet gösteririm.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 6. ifade için kadın katılımcıların sıra değerinin ortalaması 120.99 ve erkek katılımcıların sıra değeri ortalaması 177.31’dir (Tablo 25). Analiz sonucuna göre 6. ifade için erkek katılımcıların farkındalık düzeyleri kadın katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 7. ifade olan “İş sağlığı ve güvenliği ile alakalı üniversitedeki uyarı levhaları kişisel koruyucu donanım vb. materyallerin yeterli olduğunu düşünüyorum.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 7. ifade için kadın katılımcıların sıra değerinin ortalaması 120.07 ve erkek katılımcıların sıra değeri ortalaması 177.79’dir (Tablo 25). Analiz sonucuna göre 7. ifade için erkek katılımcıların farkındalık düzeyleri kadın katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 8. ifade olan “Laboratuvar derslerimizde iş kazası geçirme olasılığı vardır.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 8. ifade için kadın katılımcıların sıra değerinin ortalaması 118.51 ve erkek katılımcıların sıra değeri ortalaması 178.60’tır (Tablo 25). Analiz sonucuna göre 8. ifade için erkek katılımcıların farkındalık düzeyleri kadın katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 9. ifade olan “Laboratuvar dersi veren öğretim elemanları iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yeterli bilgiye sahiptir.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 9. ifade için kadın katılımcıların sıra değerinin ortalaması 114.38 ve erkek katılımcıların sıra değeri ortalaması 180.76’dır (Tablo 25). Analiz sonucuna göre 9. ifade için erkek katılımcıların farkındalık düzeyleri kadın katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 10. ifade olan “Ders programımızda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili derslerin daha fazla olmasını isterim.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 10. ifade için kadın katılımcıların sıra değerinin ortalaması 111.85 ve erkek katılımcıların sıra değeri ortalaması 182.08’dir (Tablo 25). Analiz sonucuna

göre 10. ifade için erkek katılımcıların farkındalık düzeyleri kadın katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 11. ifade olan “İş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi iş kalitesini artırır.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 11. ifade için kadın katılımcıların sıra değerinin ortalaması 123.20 ve erkek katılımcıların sıra değeri ortalaması 176.15’dir (Tablo 25). Analiz sonucuna göre 11. ifade için erkek katılımcıların farkındalık düzeyleri kadın katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 12. ifade olan “Üniversitemizdeki atölyelerde tehlike ve risk belirlemeleri yapılmıştır.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 12. ifade için kadın katılımcıların sıra değerinin ortalaması 109.39 ve erkek katılımcıların sıra değeri ortalaması 183.36’dır (Tablo 25). Analiz sonucuna göre 12. ifade için erkek katılımcıların farkındalık düzeyleri kadın katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 13. ifade olan “Laboratuvarlarımızdaki makinaların ve cihazların kullanım talimatları var ve çalışma prensiplerini anlatan levhalar asılıdır.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 13. ifade için kadın katılımcıların sıra değerinin ortalaması 119.34 ve erkek katılımcıların sıra değeri ortalaması 178.17’dir (Tablo 25). Analiz sonucuna göre 13. ifade için erkek katılımcıların farkındalık düzeyleri kadın katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 14. ifade olan “Eğitim stajı yapacağım işletmelerde temel İSG eğitimi alacağımı biliyorum.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 14. ifade için kadın katılımcıların sıra değerinin ortalaması 110.70 ve erkek katılımcıların sıra değeri ortalaması 182.68’dir (Tablo 25). Analiz sonucuna göre 14. ifade için erkek katılımcıların farkındalık düzeyleri kadın katılımcılara oranla daha yüksektir.

Tablo 26. Katılımcıların İş Sağlığı ve Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılık Analizi

	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Farkındalık	Kadın	108	103.38	11165.50	5279.500	.000
	Erkek	207	186.50	38604.50		

Katılımcıların iş sağlığı ve güvenliğini algılamalarına yönelik görüşlerinin cinsiyetlerine göre farklılık analizi Mann-Whitney U testine göre incelenmiştir. Analize göre anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır (Tablo26). p değeri .05 ten küçük olduğundan dolayı kadın ve erkek katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu gözlemlenmiştir.

Kadın katılımcıların sıra değerlerinin ortalaması 103.38 ve erkek katılımcıların sıra değerlerinin ortalaması 186.50'dir (Tablo 26). Analiz sonucuna göre erkek katılımcıların farkındalık düzeylerinin kadın katılımcılara oranla yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 27. Katılımcıların Anketteki İfadelere Verdikleri Yanıtlar Doğrultusunda İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin Öğrenim Gördükleri Programa Göre Farklılık Analizi

İfade	Program	N	Sıra Ortalaması	Chi-square	df	P
S1.	Elektronik Teknolojisi	39	229.73	145.535	7	.000
	Çocuk Gelişimi	43	89.66			
	Otomotiv Teknolojisi	38	142.70			
	Turizm Rehberliği	41	51.13			
	Turizm ve Otel İşl.	52	207.04			
	İnşaat Teknolojisi	16	191.28			
	Makine	47	185.26			
	Uçak Teknolojisi	39	176.99			
S2.	Elektronik Teknolojisi	39	188.87	106.103	7	.000
	Çocuk Gelişimi	43	72.62			
	Otomotiv Teknolojisi	38	151.50			

	Turizm Rehberliği	41	89.02			
	Turizm ve Otel İşl.	52	170.04			
	İnşaat Teknolojisi	16	207.75			
	Makine	47	222.06			
	Uçak Teknolojisi	39	185.64			
S3.	Elektronik Teknolojisi	39	216.85	111.982	7	.000
	Çocuk Gelişimi	43	67.19			
	Otomotiv Teknolojisi	38	157.87			
	Turizm Rehberliği	41	92.51			
	Turizm ve Otel İşl.	52	185.23			
	İnşaat Teknolojisi	16	186.63			
	Makine	47	185.11			
	Uçak Teknolojisi	39	187.54			
S4.	Elektronik Teknolojisi	39	204.31	145.608	7	.000
	Çocuk Gelişimi	43	65.10			
	Otomotiv Teknolojisi	38	152.03			
	Turizm Rehberliği	41	69.20			
	Turizm ve Otel İşl.	52	181.24			
	İnşaat Teknolojisi	16	216.78			
	Makine	47	192.43			
	Uçak Teknolojisi	39	216.71			
S5.	Elektronik Teknolojisi	39	201.23	87.202	7	.000
	Çocuk Gelişimi	43	87.94			
	Otomotiv Teknolojisi	38	145.93			
	Turizm Rehberliği	41	58.21			
	Turizm ve Otel İşl.	52	203.43			
	İnşaat Teknolojisi	16	198.41			
	Makine	47	212.22			
	Uçak Teknolojisi	39	166.18			
S6.	Elektronik Teknolojisi	39	209.78	87.203	7	.000
	Çocuk Gelişimi	43	97.67			

	Otomotiv Teknolojisi	38	151.36			
	Turizm Rehberliği	41	81.02			
	Turizm ve Otel İşl.	52	183.84			
	İnşaat Teknolojisi	16	201.34			
	Makine	47	197.56			
	Uçak Teknolojisi	39	160.22			
S7.	Elektronik Teknolojisi	39	232.23	102.934	7	.000
	Çocuk Gelişimi	43	102.78			
	Otomotiv Teknolojisi	38	150.74			
	Turizm Rehberliği	41	68.29			
	Turizm ve Otel İşl.	52	184.03			
	İnşaat Teknolojisi	16	180.59			
	Makine	47	172.15			
	Uçak Teknolojisi	39	185.01			
S8.	Elektronik Teknolojisi	39	224.59	115.057	7	.000
	Çocuk Gelişimi	43	78.23			
	Otomotiv Teknolojisi	38	155.39			
	Turizm Rehberliği	41	82.73			
	Turizm ve Otel İşl.	52	221.63			
	İnşaat Teknolojisi	16	158.84			
	Makine	47	166.80			
	Uçak Teknolojisi	39	165.24			
S9.	Elektronik Teknolojisi	39	236.24	129.678	7	.000
	Çocuk Gelişimi	43	88.42			
	Otomotiv Teknolojisi	38	160.67			
	Turizm Rehberliği	41	58.21			
	Turizm ve Otel İşl.	52	199.12			
	İnşaat Teknolojisi	16	175.09			
	Makine	47	165.48			
	Uçak Teknolojisi	39	187.94			
S10.	Elektronik Teknolojisi	39	225.05	111.493	7	.000

	Çocuk Gelişimi	43	88.16			
	Otomotiv Teknolojisi	38	176.00			
	Turizm Rehberliği	41	71.56			
	Turizm ve Otel İ.	52	211.87			
	İnşaat Teknolojisi	16	150.22			
	Makine	47	164.84			
	Uçak Teknolojisi	39	164.41			
S11.	Elektronik Teknolojisi	39	216.53	103.400	7	.000
	Çocuk Gelişimi	43	90.45			
	Otomotiv Teknolojisi	38	178.61			
	Turizm Rehberliği	41	70.49			
	Turizm ve Otel İşl.	52	192.25			
	İnşaat Teknolojisi	16	156.63			
	Makine	47	176.83			
	Uçak Teknolojisi	39	178.08			
S12.	Elektronik Teknolojisi	39	214.79	125.572	7	.000
	Çocuk Gelişimi	43	93.14			
	Otomotiv Teknolojisi	38	156.11			
	Turizm Rehberliği	41	48.93			
	Turizm ve Otel İşl.	52	187.69			
	İnşaat Teknolojisi	16	191.88			
	Makine	47	190.02			
	Uçak Teknolojisi	39	197.15			
S13.	Elektronik Teknolojisi	39	195.35	58.752	7	.000
	Çocuk Gelişimi	43	82.55			
	Otomotiv Teknolojisi	38	165.14			
	Turizm Rehberliği	41	123.45			
	Turizm ve Otel İşl.	52	165.08			
	İnşaat Teknolojisi	16	172.38			
	Makine	47	183.39			
	Uçak Teknolojisi	39	187.27			

S14.	Elektronik Teknolojisi	39	227.60	125.664	7	.000
	Çocuk Gelişimi	43	85.09			
	Otomotiv Teknolojisi	38	158.14			
	Turizm Rehberliği	41	61.95			
	Turizm ve Otel İşl.	52	206.14			
	İnşaat Teknolojisi	16	176.78			
	Makine	47	166.65			
	Uçak Teknolojisi	39	187.29			

Katılımcıların anketteki ifadelere verdikleri yanıtlar doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliğini algılamalarına yönelik görüşlerinin öğrenim gördükleri programa göre farklılık analizi Kruskal Wallis testine göre incelenmiştir.

Anketteki 1. ifade olan “İş Sağlığı ve Güvenliği kavramının ne olduğunu biliyorum.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 1. ifade için programlara göre sıra değeri ortalamaları, elektronik teknolojisi 229.73 , çocuk gelişimi 89.66 , otomotiv teknolojisi 142.70 , turizm rehberliği 51.13 , turizm ve otel işletmeciliği 207.04 , inşaat teknolojisi 191.28 , makine 185.26 , uçak teknolojisi 176.99’dur (Tablo 27). Analiz sonucuna göre 1. ifade için elektronik teknolojisi programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeyleri diğer programlarda öğrenim gören katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 2. ifade olan “Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili 6331 sayılı kanunun varlığından haberdarım.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 2. ifade için programlara göre sıra değeri ortalamaları, elektronik teknolojisi 188.87 , çocuk gelişimi 72.62 , otomotiv teknolojisi 1151.50 , turizm rehberliği 89.02 , turizm ve otel işletmeciliği 170.64 , inşaat teknolojisi 207.75 , makine 222.06 , uçak teknolojisi 185.64’tür (Tablo 27). Analiz sonucuna göre 2. ifade için makine programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeyleri diğer programlarda öğrenim gören katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 3. ifade olan “İş sağlığı ve güvenliği çalışma hayatını etkileyen faktörlerdendir” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 3. ifade için programlara göre sıra değeri ortalamaları, elektronik teknolojisi 216.85 , çocuk gelişimi 67.19 , otomotiv teknolojisi 157.87 , turizm rehberliği 92.51 , turizm ve otel işletmeciliği 185.23 , inşaat teknolojisi 186.63 , makine 185.11 , uçak teknolojisi 187.54’tür (Tablo 27). Analiz sonucuna göre 3. ifade için elektronik teknolojisi programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeyleri diğer programlarda öğrenim gören katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 4. ifade olan “Öğretim elemanları beni iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili düzenli olarak uyarır.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 4. ifade için programlara göre sıra değeri ortalamaları, elektronik teknolojisi 204.31 , çocuk gelişimi 65.10 , otomotiv teknolojisi 152.03 , turizm rehberliği 69.20 , turizm ve otel işletmeciliği 181.24 , inşaat teknolojisi 216.78 , makine 192.43 , uçak teknolojisi 216.71’dir (Tablo 27). Analiz sonucuna göre 4. ifade için inşaat teknolojisi programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeyleri diğer programlarda öğrenim gören katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 5. ifade olan “İş sağlığı ve güvenliği ile alakalı kendimi yeterli düzeyde görüyorum.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 5. ifade için programlara göre sıra değeri ortalamaları, elektronik teknolojisi 201.23 , çocuk gelişimi 87.94 , otomotiv teknolojisi 145.93 , turizm rehberliği 58.21 , turizm ve otel işletmeciliği 203.43 , inşaat teknolojisi 198.41 , makine 212.22 , uçak teknolojisi 166.18’dir (Tablo 27). Analiz sonucuna göre 5. ifade için makine programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeyleri diğer programlarda öğrenim gören katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 6. ifade olan “Öğrenci olarak iş güvenliği kurallarına yeteri kadar hassasiyet gösteririm.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 6. ifade için programlara göre sıra değeri ortalamaları, elektronik teknolojisi 209.78 , çocuk

gelişimi 97.67 , otomotiv teknolojisi 151.36 , turizm rehberliği 81.02 , turizm ve otel işletmeciliği 183.84 , inşaat teknolojisi 201.34 , makine 197.56 , uçak teknolojisi 160.22'dir (Tablo 27). Analiz sonucuna göre 6. ifade için elektronik teknolojisi programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeyleri diğer programlarda öğrenim gören katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 7. ifade olan “İş sağlığı ve güvenliği ile alakalı üniversitedeki uyarı levhaları kişisel koruyucu donanım vb. materyallerin yeterli olduğunu düşünüyorum.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 7. ifade için programlara göre sıra değeri ortalamaları, elektronik teknolojisi 232.23 , çocuk gelişimi 102.78 , otomotiv teknolojisi 150.74 , turizm rehberliği 68.29 , turizm ve otel işletmeciliği 184.03 , inşaat teknolojisi 180.59 , makine 172.15 , uçak teknolojisi 185.01'dir (Tablo 27). Analiz sonucuna göre 7. ifade için elektronik teknolojisi programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeyleri diğer programlarda öğrenim gören katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 8. ifade olan “Laboratuvar derslerimizde iş kazası geçirme olasılığı vardır.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 8. ifade için programlara göre sıra değeri ortalamaları, elektronik teknolojisi 224.59 , çocuk gelişimi 78.23 , otomotiv teknolojisi 155.39 , turizm rehberliği 82.73 , turizm ve otel işletmeciliği 221.63 , inşaat teknolojisi 158.84 , makine 166.80 , uçak teknolojisi 165.24'tür (Tablo 27). Analiz sonucuna göre 8. ifade için elektronik teknolojisi programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeyleri diğer programlarda öğrenim gören katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 9. ifade olan “Laboratuvar dersi veren öğretim elemanları iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yeterli bilgiye sahiptir.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 9. ifade için programlara göre sıra değeri ortalamaları, elektronik teknolojisi 236.24 , çocuk gelişimi 88.42 , otomotiv teknolojisi 160.67 , turizm rehberliği 58.21 , turizm ve otel işletmeciliği 199.12 , inşaat teknolojisi 175.09 , makine 165.48 , uçak teknolojisi 187.94'tür (Tablo 27). Analiz sonucuna göre 9. ifade

için elektronik teknolojisi programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeyleri diğer programlarda öğrenim gören katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 10. ifade olan “Ders programımızda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili derslerin daha fazla olmasını isterim.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 10. ifade için programlara göre sıra değeri ortalamaları, elektronik teknolojisi 225.05 , çocuk gelişimi 88.16 , otomotiv teknolojisi 176.00 , turizm rehberliği 71.56 , turizm ve otel işletmeciliği 211.87 , inşaat teknolojisi 150.22 , makine 164.84, uçak teknolojisi 164.41’dir (Tablo 27). Analiz sonucuna göre 10. ifade için elektronik teknolojisi programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeyleri diğer programlarda öğrenim gören katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 11. ifade olan “İş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi iş kalitesini artırır.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 11. ifade için programlara göre sıra değeri ortalamaları, elektronik teknolojisi 216.53 , çocuk gelişimi 90.45 , otomotiv teknolojisi 178.61 , turizm rehberliği 70.49 , turizm ve otel işletmeciliği 192.25 , inşaat teknolojisi 156.63 , makine 176.83, uçak teknolojisi 178.08’dir (Tablo 27). Analiz sonucuna göre 11. ifade için elektronik teknolojisi programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeyleri diğer programlarda öğrenim gören katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 12. ifade olan “Üniversitemizdeki atölyelerde tehlike ve risk belirlemeleri yapılmıştır.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 12. ifade için programlara göre sıra değeri ortalamaları, elektronik teknolojisi 214.79 , çocuk gelişimi 93.14 , otomotiv teknolojisi 156.11 , turizm rehberliği 48.93 , turizm ve otel işletmeciliği 187.69 , inşaat teknolojisi 191.88 , makine 190.02, uçak teknolojisi 197.15’tir (Tablo 27). Analiz sonucuna göre 12. ifade için elektronik teknolojisi programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeyleri diğer programlarda öğrenim gören katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 13. ifade olan “Laboratuvarlarımızdaki makinaların ve cihazların kullanım talimatları var ve çalışma prensiplerini anlatan levhalar asılıdır.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 13. ifade için programlara göre sıra değeri ortalamaları, elektronik teknolojisi 195.35 , çocuk gelişimi 82.55 , otomotiv teknolojisi 165.14 , turizm rehberliği 123.45 , turizm ve otel işletmeciliği 165.08 , inşaat teknolojisi 172.38 , makine 183.39 , uçak teknolojisi 187.27’dir (Tablo 27). Analiz sonucuna göre 13. ifade için elektronik teknolojisi programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeyleri diğer programlarda öğrenim gören katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 14. ifade olan “Eğitim stajı yapacağım işletmelerde Temel İSG eğitimi alacağımı biliyorum.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 14. ifade için programlara göre sıra değeri ortalamaları, elektronik teknolojisi 227.60 , çocuk gelişimi 85.09 , otomotiv teknolojisi 158.14 , turizm rehberliği 61.95 , turizm ve otel işletmeciliği 206.14 , inşaat teknolojisi 176.78 , makine 166.65 , uçak teknolojisi 187.29’dur (Tablo 27). Analiz sonucuna göre 14. ifade için elektronik teknolojisi programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeyleri diğer programlarda öğrenim gören katılımcılara oranla daha yüksektir.

Tablo 28. Katılımcıların İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin Öğrenim Gördükleri Programa Göre Farklılık Analizi

Farkındalık	Program	N	Sıra Ortalaması	Chi-square	df	P
	Elektronik Teknolojisi	39	237.67	156.901	7	,000
	Çocuk Gelişimi	43	58.99			
	Otomotiv Teknolojisi	38	161.41			
	Turizm Rehberliği	41	54.05			
	Turizm ve Otel İşl.	52	200.38			
	İnşaat Teknolojisi	16	188.53			
	Makine	47	188.06			
	Uçak Teknolojisi	39	188.21			

Katılımcıların iş sağlığı ve güvenliğini algılamalarına yönelik görüşlerinin İSG dersi alıp almamalarına göre farklılık analizi Kruskal Wallis testine göre incelenmiştir. Analize göre anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır (Tablo 28). p değeri .05 ten küçük olduğundan dolayı öğrenim gördükleri programa katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu gözlemlenmiştir.

Katılımcıların öğrenim gördükleri programlara göre sıra değerlerinin ortalamaları, Elektronik Teknolojisi 237.67, Çocuk Gelişimi 58.99, Otomotiv Teknolojisi 161.41, Turizm Rehberliği 54.05, Turizm ve otel İşletmeciliği 200.38, İnşaat Teknolojisi 188.53, Makine 188.06 ve Uçak Teknolojisi 188.21'dir (Tablo 28). Buna göre Elektronik teknolojisi programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeylerinin diğer programlarda öğrenim gören katılımcılara oranla yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 29. Katılımcıların Anketteki İfadelere Verdikleri Yanıtlar Doğrultusunda İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin Yaşa Göre Farklılık Analizi

İfade	Yaş	N	Sıra Ortalaması	Chi-square	df	P
S1.	17-22	265	162.08	4.996	3	.172
	23-28	31	128.19			
	29-34	15	156.70			
	35 yaş ve üzeri	4	123.50			
S2.	17-22	265	161.86	3.421	3	.331
	23-28	31	141.81			
	29-34	15	131.60			
	35 yaş ve üzeri	4	127.00			
S3.	17-22	265	163.72	8.204	3	.042
	23-28	31	122.65			
	29-34	15	139.20			
	35 yaş ve üzeri	4	123.25			
S4.	17-22	265	164.46	13.186	3	.004
	23-28	31	113.40			
	29-34	15	156.07			

	35 yaş ve üzeri	4	82.88			
S5.	17-22	265	160.31	3.318	3	.345
	23-28	31	149.23			
	29-34	15	153.13			
	35 yaş ve üzeri	4	91.13			
S6.	17-22	265	161.05	3.601	3	.308
	23-28	31	144.79			
	29-34	15	149.13			
	35 yaş ve üzeri	4	91.75			
S7.	17-22	265	161.44	5.052	3	.168
	23-28	31	153.21			
	29-34	15	124.23			
	35 yaş ve üzeri	4	94.13			
S8.	17-22	265	159.58	0.549	3	.908
	23-28	31	150.71			
	29-34	15	147.50			
	35 yaş ve üzeri	4	149.25			
S9.	17-22	265	163.91	9.098	3	.028
	23-28	31	137.79			
	29-34	15	111.87			
	35 yaş ve üzeri	4	96.13			
S10.	17-22	265	164.55	12.555	3	.006
	23-28	31	137.76			
	29-34	15	110.27			
	35 yaş ve üzeri	4	60.00			
S11.	17-22	265	164.13	8.899	3	.031
	23-28	31	120.50			
	29-34	15	134.13			
	35 yaş ve üzeri	4	131.88			
S12.	17-22	265	163.12	6.336	3	.096
	23-28	31	133.71.			

	29-34	15	134.13			
	35 yaş ve üzeri	4	96.75			
S13.	17-22	265	160.38	2.959	3	.398
	23-28	31	148.37			
	29-34	15	152.97			
	35 yaş ve üzeri	4	94.00			
S14.	17-22	265	160.88	3.913	3	.271
	23-28	31	144.31			
	29-34	15	158.70			
	35 yaş ve üzeri	4	83.63			

Katılımcıların anketteki ifadelere verdikleri yanıtlar doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliğini algılamalarına yönelik görüşlerinin yaşlara göre farklılık analizi Kruskal Wallis testine göre incelenmiştir.

Tablo 29'a göre anketteki 3. ifade "İş sağlığı ve güvenliği çalışma hayatını etkileyen faktörlerdendir", 4. ifade "Öğretim elemanları beni iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili düzenli olarak uyarır", 9. ifade "Laboratuvar dersi veren öğretim elemanları iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yeterli bilgiye sahiptir", 10. ifade "Ders programımızda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili derslerin daha fazla olmasını isterim" ve 11. ifade "İş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi iş kalitesini artırır" ifadeleri ile katılımcıların iş güvenliği algılamalarına yönelik görüşlerin yaşa göre analizi incelendiğinde anlamlılık düzey değerleri p .05'ten küçük olduğu için ifadelerde yaşa göre anlamlı bir farklılık bulunduğu gözlemlenmiştir. Anketteki 1. ifade "İş Sağlığı ve Güvenliği kavramının ne olduğunu biliyorum", 2. ifade "Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili 6331 sayılı kanunun varlığından haberdarım", 5. ifade "İş sağlığı ve güvenliği ile alakalı kendimi yeterli düzeyde görüyorum", 6. ifade "Öğrenci olarak iş güvenliği kurallarına yeteri kadar hassasiyet gösteririm", 7. ifade "İş sağlığı ve güvenliği ile alakalı üniversitedeki uyarı levhaları kişisel koruyucu donanım vb. materyallerin yeterli olduğunu düşünüyorum", 8. ifade "Laboratuvar derslerimizde iş kazası geçirme olasılığı vardır", 12. ifade "Üniversitemizdeki atölyelerde tehlike ve risk belirlemeleri yapılmıştır", 13. ifade "Laboratuvarlarımızdaki makinaların ve cihazların kullanım talimatları var ve çalışma prensiplerini anlatan levhalar asılıdır", 14. ifade "Eğitim stajı yapacağım

işletmelerde Temel İSG eğitimi alacağımı biliyorum” ifadeleri ile katılımcıların iş güvenliği algılamalarına yönelik görüşlerin yaşa göre analizi incelendiğinde anlamlılık düzey değerleri p .05’ten büyük olduğu için ifadelerde yaşa göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 30. Katılımcıların İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin yaşa Göre Farklılık Analizi

Farkındalık	Yaş	N	Sıra Ortalaması	Chi-square	df	P
	17-22	265	163.83	7.661	3	.054
	23-28	31	130.58			
	29-34	15	130.23			
	35 yaş ve üzeri	4	88.13			

Katılımcıların iş sağlığı ve güvenliğini algılamalarına yönelik görüşlerinin yaşlara göre farklılık analizi Kruskal Wallis testine göre incelenmiştir. Analize göre anlamlılık düzey değeri p değeri ise .054 çıkmıştır (Tablo 30). p değeri ,05 ten büyük olduğundan dolayı yaşlara göre katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 31. Katılımcıların Anketteki İfadelere Verdikleri Yanıtlar Doğrultusunda İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin Medeni Durumlarına Göre Farklılık Analizi

İfade	Medeni Durum	N	Sıra Ortalaması	Chi-square	df	p
S1.	Evli	6	151.25	.239	2	.888
	Bekâr	303	157.82			
	Diğer	6	173.67			
S2.	Evli	6	152.42	1.302	2	.522
	Bekâr	303	158.90			
	Diğer	6	118.00			
S3.	Evli	6	148.83	1.762	2	.414
	Bekâr	303	159.05			
	Diğer	6	114.17			
S4.	Evli	6	135.17	1.291	2	.524

	Bekâr	303	159.07			
	Diğer	6	126.75			
S5.	Evli	6	129.42	2.891	2	.236
	Bekâr	303	157.60			
	Diğer	6	206.75			
S6.	Evli	6	158.50	3.784	2	.151
	Bekâr	303	156.65			
	Diğer	6	225.58			
S7.	Evli	6	119.83	1.268	2	.530
	Bekâr	303	158.57			
	Diğer	6	167.25			
S8.	Evli	6	123.67	1.346	2	.510
	Bekâr	303	158.21			
	Diğer	6	181.75			
S9.	Evli	6	119.83	2.514	2	.285
	Bekâr	303	159.55			
	Diğer	6	117.92			
S10.	Evli	6	104.33	2.604	2	.272
	Bekâr	303	158.65			
	Diğer	6	179.08			
S11.	Evli	6	154.08	0.881	2	.644
	Bekâr	303	158.71			
	Diğer	6	125.92			
S12.	Evli	6	140.83	0.289	2	.865
	Bekâr	303	158.17			
	Diğer	6	166.67			
S13.	Evli	6	125.58	2.161	2	.339
	Bekâr	303	159.39			
	Diğer	6	120.25			
S14.	Evli	6	139.42	0.277	2	.871
	Bekâr	303	158.37			

	Diğer	6	158.00			
--	-------	---	--------	--	--	--

Katılımcıların anketteki ifadelere verdikleri yanıtlar doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliğini algılamalarına yönelik görüşlerinin medeni durumlarına göre farklılık analizi Kruskal Wallis testine göre incelenmiştir.

Anketteki ifadeler ile katılımcıların iş güvenliği algılamalarına yönelik görüşlerin medeni durumlarına göre analizi incelendiğinde anlamlılık düzey değerleri p .05'ten büyük olduğu için ifadelerde yaşa göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 32. Katılımcıların İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin Medeni Durumlarına Göre Farklılık Analizi

Farkındalık	Medeni Durum	N	Sıra Ortalaması	Chi-square	df	P
	Evli	6	133.08	.483	2	,785
	Bekâr	303	158.60			
	Diğer	6	152.75			

Katılımcıların iş sağlığı ve güvenliğini algılamalarına yönelik görüşlerinin medeni durumlarına göre farklılık analizi Kruskal Wallis testine göre incelenmiştir. Analize göre anlamlılık düzey değeri p değeri ise .785 çıkmıştır (Tablo 32). p değeri .05 ten büyük olduğundan dolayı medeni durumlarına göre katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 33. Katılımcıların Anketteki İfadelere Verdikleri Yanıtlar Doğrultusunda İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin İSG Dersi Alıp Almamalarına Göre Farklılık Analizi

İfade	Ders Alma Durumları	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
S1.	Aldı	190	208.13	39545.00	2350.00	.000
	Almadı	125	81.80	10225.00		
S2.	Aldı	190	207.24	39376.00	2519.00	.000
	Almadı	125	83.15	10394.00		
S3.	Aldı	190	200.55	38105.00	3790.00	.000

	Almadı	125	93.32	11665.00		
S4.	Aldı	190	207.79	39480.00	2415.00	.000
	Almadı	125	83.32	10290.00		
S5.	Aldı	190	203.44	38653.00	3242.00	.000
	Almadı	125	88.94	11117.00		
S6.	Aldı	190	204.02	38763.50	3131.50	.000
	Almadı	125	88.05	11006.50		
S7.	Aldı	190	205.14	38976.50	2918.50	.000
	Almadı	125	86.35	10793.50		
S8.	Aldı	190	206.51	39236.50	2658.50	.000
	Almadı	125	84.27	10533.50		
S9.	Aldı	190	208.01	39522.50	2372.50	.000
	Almadı	125	81.98	10247.50		
S10.	Aldı	190	203.10	38589.50	3305.50	.000
	Almadı	125	89.44	11180.50		
S11.	Aldı	190	203.07	38582.50	3312.50	.000
	Almadı	125	89.50	11187.50		
S12.	Aldı	190	208.76	39665.00	2230.00	.000
	Almadı	125	80.84	10105.00		
S13.	Aldı	190	196.23	37284.50	4610.50	.000
	Almadı	125	99.88	12485.50		
S14.	Aldı	190	207.92	39504.00	2391.50	.000
	Almadı	125	82.13	10266.00		

Katılımcıların anketteki ifadelere verdikleri yanıtlar doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliğini algılamalarına yönelik görüşlerinin İSG dersi alıp almama durumlarına göre farklılık analizi Mann-Whitney U testine göre incelenmiştir.

Anketteki 1. ifade olan “İş Sağlığı ve Güvenliği kavramının ne olduğunu biliyorum.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 1. ifade için İSG dersi alan katılımcıların sıra değerinin ortalaması 208.13 ve İSG dersi almayan

katılımcıların sıra değeri ortalaması 81.80'dir (Tablo 33). Analiz sonucuna göre 1. ifade için İSG dersi alan katılımcıların farkındalık düzeyleri İSG dersi almayan katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 2. ifade olan "Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili 6331 sayılı kanunun varlığından haberdarım." ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05' ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 2. ifade için İSG dersi alan katılımcıların sıra değerinin ortalaması 207.24 ve İSG dersi almayan katılımcıların sıra değeri ortalaması 83.15'dir (Tablo 33). Analiz sonucuna göre 2. ifade için İSG dersi alan katılımcıların farkındalık düzeyleri İSG dersi almayan katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 3. ifade olan "İş sağlığı ve güvenliği çalışma hayatını etkileyen faktörlerdendir." ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05' ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 3. ifade için İSG dersi alan katılımcıların sıra değerinin ortalaması 200.55 ve İSG dersi almayan katılımcıların sıra değeri ortalaması 93.32'dir (Tablo 33). Analiz sonucuna göre 3. ifade için İSG dersi alan katılımcıların farkındalık düzeyleri İSG dersi almayan katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 4. ifade olan "Öğretim elemanları beni iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili düzenli olarak uyarır." ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05' ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 4. ifade için İSG dersi alan katılımcıların sıra değerinin ortalaması 207.79 ve İSG dersi almayan katılımcıların sıra değeri ortalaması 83.32'dir (Tablo 33). Analiz sonucuna göre 4. ifade için İSG dersi alan katılımcıların farkındalık düzeyleri İSG dersi almayan katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 5. ifade olan "İş sağlığı ve güvenliği ile alakalı kendimi yeterli düzeyde görüyorum." ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05' ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 5. ifade için İSG dersi alan katılımcıların sıra değerinin ortalaması 204.44 ve İSG dersi almayan katılımcıların sıra değeri ortalaması 88.05'dir (Tablo 33). Analiz sonucuna

göre 5. ifade için İSG dersi alan katılımcıların farkındalık düzeyleri İSG dersi almayan katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 6. ifade olan “Öğrenci olarak iş güvenliği kurallarına yeteri kadar hassasiyet gösteririm.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 6. ifade için İSG dersi alan katılımcıların sıra değerinin ortalaması 204.02 ve İSG dersi almayan katılımcıların sıra değeri ortalaması 88.94’tür (Tablo 33). Analiz sonucuna göre 5. ifade için İSG dersi alan katılımcıların farkındalık düzeyleri İSG dersi almayan katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 7. ifade olan “İş sağlığı ve güvenliği ile alakalı üniversitedeki uyarı levhaları kişisel koruyucu donanım vb. materyallerin yeterli olduğunu düşünüyorum.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 7. ifade için İSG dersi alan katılımcıların sıra değerinin ortalaması 205.14 ve İSG dersi almayan katılımcıların sıra değeri ortalaması 86.35’dir (Tablo 33). Analiz sonucuna göre 7. ifade için İSG dersi alan katılımcıların farkındalık düzeyleri İSG dersi almayan katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 8. ifade olan “Laboratuvar derslerimizde iş kazası geçirme olasılığı vardır.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 8. ifade için İSG dersi alan katılımcıların sıra değerinin ortalaması 206.51 ve İSG dersi almayan katılımcıların sıra değeri ortalaması 84.27’dir (Tablo 33). Analiz sonucuna göre 8. ifade için İSG dersi alan katılımcıların farkındalık düzeyleri İSG dersi almayan katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 9. ifade olan “Laboratuvar dersi veren öğretim elemanları iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yeterli bilgiye sahiptir.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 9. ifade için İSG dersi alan katılımcıların sıra değerinin ortalaması 208.01 ve İSG dersi almayan katılımcıların sıra değeri ortalaması 81.98’dir

(Tablo 33). Analiz sonucuna göre 9. ifade için İSG dersi alan katılımcıların farkındalık düzeyleri İSG dersi almayan katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 10. ifade olan “Ders programımızda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili derslerin daha fazla olmasını isterim.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 10. ifade için İSG dersi alan katılımcıların sıra değerinin ortalaması 203.10 ve İSG dersi almayan katılımcıların sıra değeri ortalaması 89.44’tür (Tablo 33). Analiz sonucuna göre 10. ifade için İSG dersi alan katılımcıların farkındalık düzeyleri İSG dersi almayan katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 11. ifade olan “İş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi iş kalitesini artırır.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 11. ifade için İSG dersi alan katılımcıların sıra değerinin ortalaması 203.07 ve İSG dersi almayan katılımcıların sıra değeri ortalaması 89.50’dir (Tablo 33). Analiz sonucuna göre 11. ifade için İSG dersi alan katılımcıların farkındalık düzeyleri İSG dersi almayan katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 12. ifade olan “Üniversitemizdeki atölyelerde tehlike ve risk belirlemeleri yapılmıştır.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 12. ifade için İSG dersi alan katılımcıların sıra değerinin ortalaması 208.76 ve İSG dersi almayan katılımcıların sıra değeri ortalaması 80.84’tür (Tablo 33). Analiz sonucuna göre 12. ifade için İSG dersi alan katılımcıların farkındalık düzeyleri İSG dersi almayan katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 13. ifade olan “Laboratuvarlarımızdaki makinaların ve cihazların kullanım talimatları var ve çalışma prensiplerini anlatan levhalar asılıdır.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 13. ifade için İSG dersi alan katılımcıların sıra değerinin ortalaması 196.23 ve İSG dersi almayan katılımcıların sıra değeri ortalaması 99.88’dir (Tablo 33). Analiz sonucuna göre 13. ifade için İSG dersi

alan katılımcıların farkındalık düzeyleri İSG dersi almayan katılımcılara oranla daha yüksektir.

Anketteki 14. ifade olan “Eğitim stajı yapacağım işletmelerde Temel İSG eğitimi alacağımı biliyorum.” ifadesinde anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır. Anlamlılık düzey değeri p .05’ ten küçük olduğu için sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. 14. ifade için İSG dersi alan katılımcıların sıra değerinin ortalaması 207.92 ve İSG dersi almayan katılımcıların sıra değeri ortalaması 82.13’tür (Tablo 33). Analiz sonucuna göre 14. ifade için İSG dersi alan katılımcıların farkındalık düzeyleri İSG dersi almayan katılımcılara oranla daha yüksektir.

Tablo 34. Katılımcıların İş Güvenliğini Algılamalarına Yönelik Görüşlerin İSG Dersi Alıp Almamalarına Göre Farklılık Analizi

Farkındalık	Ders Alma Durumları	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	p
	Aldı	190	219.15	41638.50	256.500	-14.706	.000
	Almadı	125	65.05	8131.50			

Katılımcıların iş sağlığı ve güvenliğini algılamalarına yönelik görüşlerinin İSG dersi alıp almamalarına göre farklılık analizi Mann-Whitney U testine göre incelenmiştir. Analize göre anlamlılık düzey değeri p değeri ise .000 çıkmıştır (Tablo 34). p değeri .05 ten küçük olduğundan dolayı İSG dersini alanlar ve almayanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu gözlemlenmiştir.

İSG dersi alan katılımcıların sıra değerlerinin ortalaması 219.15 ve İSG dersi almayan katılımcıların sıra değerlerinin ortalaması 65.15’tir (Tablo 34). Analiz sonucuna göre İSG dersi alan katılımcıların farkındalık düzeylerinin İSG dersi almayan katılımcılara oranla yüksek olduğu bulunmuştur.

Yapılan hipotez testi bize iki grubun sıra ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını söylemektedir. Fakat fark var ise bu farkın etkisi ya da büyüklüğü hakkında herhangi bir bilgi vermez. Etki büyüklüğü bize etkinin önemi konusunda objektif bir ölçüm sağladığı için faydalıdır (Field, 2009).

Hipotez testleri için hesaplanan farklı etki büyüklüğü değerleri söz konusudur. Mann Whitney U Testi için kullanılan r etki değeri aşağıdaki formülle hesaplanır (Gregory & Dale, 2009);

$$r = \frac{|Z|}{\sqrt{n}}$$

Etki değeri 0.1 civarında olduğunda zayıf, 0.3 civarında olduğunda orta, 0.5 civarında olduğunda ise yüksek etki büyüklüğü olarak yorumlanmaktadır (Field, 2009).

Etki Büyüklüğü:

$$r = \frac{|Z|}{\sqrt{n}} = \frac{|-14,706|}{\sqrt{315}} = 0.832$$

r= 0.832 (büyük etki)

Bu durumda etki toplam varyansın %69'unu açıklar ($r^2=0.832^2=0.69$).

Etki büyüklüğü r= 0,832 olduğu tespit edilmiş, farkın büyük bir etkiye sahip olduğu ve toplam varyansın %69'unun bağımsız değişken (ders alma durumu) tarafından açıklandığını göstermektedir.

6. TARTIŞMA

Bu bölümde İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil MYO öğrencilerine uygulanmış olan anketten elde edilen bulgular neticesinde ankete katılım sağlayan öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği farkındalıkları anket sonuçları incelenmiştir.

Çalışmada değerlendirmeye alınan 315 ankete cevap veren öğrencilerin %60.3'ü İSG dersini aldığı, %39.7'si İSG dersini almadığı görülmüştür (Tablo 10). Araştırmaya katılan 315 kişiden %34.3'ü kadın %65.7'si erkektir (Tablo 6). Katılımcıların %12.4'ü elektronik teknolojisi programında, %13.7'si çocuk gelişimi programında, %12.1'i otomotiv teknolojisi programında, %13'ü turizm rehberliği programında, %16.5'i turizm ve otel işletmeciliği programında, %5.1'i inşaat teknolojisi programında, %14.9'u makine programında, %12.4'ü uçak teknolojisi programında öğrenim görmektedir (Tablo 9).

Yapılan analizler sonucunda 6 hipotezden 2'si reddedilmiştir. Hipotezlerden 4'ü ise kabul edilmiştir. Kabul edilen hipotezler;

H₁: Katılımcıların cinsiyetlerine göre İSG farkındalıklarında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₂: Katılımcıların öğrenim gördükleri programa göre İSG farkındalıklarında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₅: Katılımcıların İSG dersi alma durumlarına göre İSG farkındalıklarında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₆: Katılımcıların iş sağlığı ve güvenliği dersi alma durumlarının İSG farkındalığı üzerinde anlamlı etkisi vardır.

Reddedilen hipotezler ise;

H₃: Katılımcıların yaşlarına göre İSG farkındalıklarında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₄: Katılımcıların medeni durumlarına göre İSG farkındalıklarında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Katılımcıların %34.3'ü kadın, %65.7'si ise erkektir (Tablo6). Katılımcıların iş sağlığı ve güvenliğini algılamalarına yönelik görüşlerinin cinsiyetlerine göre farklılık analizine (Tablo 26) göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Erkek katılımcıların sıra ortalaması 186.50 kadın katılımcıların sıra ortalaması 103.38'dir. Analiz sonucuna göre erkek katılımcıların İSG farkındalıkları daha yüksek bulunmuştur.

(Yavuz & Gür, 2019) yaptıkları çalışmada cinsiyet değişkeninin öğrencilerin İş sağlığı güvenliği bilinç düzeyleri arasında herhangi bir etkiye sahip olmadığını ve bilinç düzeylerindeki her iki cinsiyet için benzerlik göstermiş olması öğrencilerin benzer İş Sağlığı ve Güvenliği ders ve müfredatlarını almış olmalarından kaynaklandığını söylemişlerdir.

(Tirakioğulları, 2019) yaptığı çalışmada kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre güvenlik kültürü algı seviyeleri daha yüksek olduğunu ve cinsiyete göre güvenlik kültürü algı düzeyleri arasında farklılık bulunduğunu söylemiştir.

H₁ için elde ettiğimiz sonuç (Yavuz & Gür, 2019) ve (Tirakioğulları, 2019) çalışmaları ile farklılık göstermektedir. Farklılığın nedeni Katılımcıların çoğunluğunun erkek olması ve bu katılımcıların daha çok teknik bölümlerde okuması ve bu bölümlerde İSG dersinin ders programlarında bulunması erkek katılımcıların farkındalık düzeylerinin yüksek çıkmasını sağladığı söylenebilir.

Katılımcıların %12.4'ü elektronik teknolojisi programında, %13.7'si çocuk gelişimi programında, %12.1'i otomotiv teknolojisi programında, %13'ü turizm rehberliği programında, %16.5'i turizm ve otel işletmeciliği programında, %5.1'i inşaat teknolojisi programında, %14.9'u makine programında, %12.4'ü uçak teknolojisi programında öğrenim görmektedir (Tablo 9). Katılımcıların iş güvenliğini algılamalarına yönelik görüşlerin öğrenim gördükleri programa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$) (Tablo 28). Katılımcıların öğrenim gördükleri programlara göre sıra değerlerinin ortalamaları, Elektronik Teknolojisi 237.67, Çocuk Gelişimi 58.99, Otomotiv Teknolojisi 161.41, Turizm Rehberliği 54.05, Turizm ve otel İşletmeciliği 200.38, İnşaat Teknolojisi 188.53, Makine 188.06 ve Uçak Teknolojisi 188.21'dir (Tablo 28). Elektronik teknolojisi programında öğrenim gören katılımcıların farkındalık düzeylerinin diğer programlarda

öğrenim gören katılımcılara oranla yüksek olduğu bulunmuştur. Elektronik teknolojisi programında farkındalığın yüksek çıkması teknik bir bölüm olması ve İSG dersinin ders programlarında bulunmasından kaynaklandığı söylenebilir.

(Tirakioğulları, 2019) yaptığı çalışmada meslek yüksekokulu öğrencilerinin eğitim gördükleri programlar arasında güvenlik kültürü algı seviyeleri açısından farklılık bulunduğunu belirtmiştir. H₂ için elde ettiğimiz sonuç (Tirakioğulları, 2019) yaptığı çalışma ile benzer niteliktedir.

Katılımcıların 60.3'ü İSG dersini almış, %39.7'si ise İSG dersini almamışlardır (Tablo10) . Katılımcıların iş sağlığı ve güvenliğini algılamalarına yönelik görüşlerinin İSG dersi alıp almamalarına göre farklılık analizi göre İSG dersini alan katılımcıların sıra ortalamaları 219.15 , İSG dersini almayan katılımcıların sıra ortalamaları 65.05'tir (Tablo 34). İSG dersi alanlar ile almayanların sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$) (Tablo 34). H₃ için elde ettiğimiz sonuç, İSG dersini alan katılımcıların İSG farkındalıkları daha yüksek bulunmuştur.

H₄ için elde ettiğimiz sonuç, tespit edilen farkın etki büyüklüğü $r= 0,832$ olduğu, farkın büyük bir etkiye sahip olduğu ve toplam varyansın % 69'unun İSG dersi alma durumu tarafından açıklandığını göstermektedir.

Son yıllarda iş kazalarında yaşanan artışlar dikkate alındığında hükümet politikaları ve uygulamalarında önemli düzenlemeler dikkati çekmektedir. Özellikle eğitim konusunda gerek üniversiteler gerekse medya üzerinden bilinçlendirmeye yönelik uygulamalar gerçekleştirilmektedir. İSG konusunda bilinçlendirmeye yönelik gerçekleştirilen bu uygulamaların çalışanların olduğu kadar öğrencilerin de bu konuda bazı farkındalıklar kazanmasını sağlayabileceği öngörülmektedir (Ceylan, 2012). Bu doğrultuda verilen eğitimlerin ve bilinçlendirme çalışmalarının öğrencilerin İSG farkındalığı üzerinde olumlu bir etki yarattığı söylenebilir.

7. SONUÇ VE ÖNERİ

7.1 Sonuç

Çalışmada yapılan analizler sonucunda;

İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin farkındalık üzerindeki etkisi incelendiğinde ön lisans programlarında eğitim gören öğrencilerin İSG dersi alanlar ile almayanlar arasından anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. İSG dersi alan öğrencilerin farkındalık düzeyleri almayan öğrencilere göre yüksek olduğu analiz sonuçlarından elde edilmiştir.

Tespit edilen farkın etki büyüklüğünün büyük bir etkiye sahip olduğu ve toplam varyansın % 69'unun İSG dersi alma durumu tarafından açıklandığını göstermektedir.

Katılımcıların cinsiyetleri ile iş sağlığı ve güvenliği farkındalıkları arasındaki bulgular incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunduğu ortaya çıkmaktadır. Yapılan analiz sonucunda erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre farkındalıklarının daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların öğrenim gördükleri programlarla iş sağlığı ve güvenliği farkındalıkları arasındaki bulgulara göre anlamlı bir farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Yapılan analizde ders programında İSG dersi bulunan uçak teknolojisi programında öğrenim gören öğrencilerin farkındalık düzeyleri en yüksek çıkmıştır. Tam tersi bir şekilde ders programında İSG dersi bulunmayan turist rehberliği programının farkındalık düzeyleri ise en düşük çıkmıştır. Bu doğrultuda İSG farkındalığı ve güvenlik kültürünün kazandırılması için en büyük etkenin eğitim olduğu sonucu çıkarılabilir.

Ayrıca yapılan anket çalışmasında elde edilen bulgular doğrultusunda;

Ankete katılım sağlayan meslek yüksekokulu öğrencilerinin çok büyük çoğunluğunun İSG hakkında hassasiyet gösterdikleri ve iş sağlığı ve güvenliğinin gelecekte çalışacakları mesleklerinde çalışma hayatının etkilediğini ve iş verimini arttırdığını düşünmektedirler.

Öğrencilerin büyük çoğunluğu öğretim elemanlarının İSG hakkında bilgi sahibi olduklarını, kampüs içerisinde gerekli uyarı levhaları ve açıklayıcı görsellerin

bulunduğunu, tehlike risklerin belirlendiğini düşünmektedir. Buna göre üniversite yönetimlerinin ve öğretim elemanlarının İSG konusuna olumlu yaklaşımları öğrenciler üzerindeki İSG farkındalığını arttırdığı sonucu çıkarılabilir.

7.2 Öneriler

Yapılan analizler ve elde edilen bulgular doğrultusunda meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği farkındalıklarının artırılması ve güvenlik kültürünün kazandırılması için öneriler şunlardır;

- Temel iş sağlığı ve güvenliği konularını içeren İSG dersi bütün ön lisans düzeyinde eğitim veren programlarda zorunlu olarak verilmelidir.
- Ön lisans programlarının niteliğine göre, öğrencilerin gelecekteki iş yaşantılarında mesleklerine özel tehlike, risk ve bunlarla ilgili önlemleri anlatan eğitimlerde verilmelidir.
- İSG farkındalığının artırılması için üniversite yönetiminin iş sağlığı ve güvenliği konusunda desteğine ve önderliğine gerek duyulmaktadır.
- İSG farkındalığının artırılması için öğretim elemanlarına İSG eğitimleri verilmeli ve öğrencilerine düzenli olarak bilgilendirme ve uyarılar yapmaları sağlanmalıdır.
- Öğrencilere yönelik İSG ile ilgili etkinlikler gerçekleştirilmelidir.
- Üniversitenin tüm alanlarında uyarı levhaları ve açıklayıcı bildiriler bulunmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akalp, G., & Yamankaradeniz, N. (2013). İşletmelerde Güvenlik Kültürünün Oluşumunda Yönetimin Rolü ve Önemi. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 96-109.
- Akın, C. S. (2007). Sağlık ve Sağlık Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Akyürek, S., Koydemir, F. S., & Topçuoğlu, E. M. (2015). Türkiye'de Güvenlik Kültürü Düzeyi ve Bunu Etkileyen Toplumsal Kültür Ögeleri. *The Journal Of Europe - Middle East Social Science Studies*, 163-189.
- Albez, A., & Bilici, N. (2012). Meslek Yüksekokulları Muhasebe Öğrencilerinin Mesleğe Bakışları: Atatürk Üniversitesinde Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 383-398.
- Altunışık, R., Coşkun, R., & Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Arıkan, R. (2013). *Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. Ankara: Nobel yayınevi.
- Aytaç, S. (2011). İş Kazalarını Önlemede Güvenlik Kültürünün Önemi. *Türkmetal Dergisi*, 18-22.
- Büyüköztürk, Ş., Şekercioğlu, G., & Çokluk, Ö. (2018). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve LISREL Uygulamaları*. içinde Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ceylan, H. (2011). Türkiye'deki İş Kazalarının Genel Görünümü ve Gelişmiş Ülkelerle Kıyaslanması. *International Journal of Engineering Research and Development*(3), 2.
- Field, A. (2009). D. S. SPSS. içinde London: Sage Publications Ltd.
- Gregory, W. C., & Dale, I. F. (2009). Nonparametric Statistics for Non-Statisticians: A Step-by-Step Approach. A John Wiley & Sons, Inc., Publication.

- Güler, M. (2011). İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimin İş Kazalarının Önlenmesine Etkisi:İETT Örneği. 80. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Horozoğlu, K. (2017). İş Kazalarının İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Analizi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 265-281.
- İleri, Ü. (2014). *İş Sağlığı ve Güvenliği Önlemleri İle Sosyo-Ekonomik Sonuçları*. İzmir: Efil Yayınevi Yayınları.
- Kılış, İ., & Demir, S. (2012). İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Verme Yükümlülüğü. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 23-47.
- Kozak, M. (2017). *Bilimsel Araştırma*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kurtulmuş, K. (2010). *Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Küçüköğlu, M. (2018). Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Mobilya ve İç Mekan Tasarımı Bölümlerinde Eğitim Gören Öğrencilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Bilincinin Analizi: Kilis Örneği. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Ofluoğlu, G., Buzkan, S., & Pulat, Ö. (2012). Davranış Değiştirme Odaklı İş Sağlığı ve İş Güvenliği Eğitimi. *Kamu-İş Dergisi*, 114.
- Oksa, P., Sauni, R., Talola, N., Virtanen, S., Nevalainen, J., Saola, A., & Uitti, J. (2019). Trends in Occupational Diseases in Finland, 1975-2013: a Register Study. *BMJ Open*, 1-8.
- Oppenheim, N. A. (2001). Questionnaire Design, Interviewing and Attitude Measurement. *London and New York: Continuum*. , (6th ed.).
- Özgüler, A. T., & Koca, T. (2013). Meslek Yüksekokullarında İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminin Gerekliliği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 16.
- Pala, K. (2005). ISG Politikası ve Güvenlik Kültürü. *İş Sağlığı ve Güvenliği*, 18-22.
- Sabuncuoğlu, Z. (2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

- Serin, G., & Çuhadar, M. T. (2015). İş Güvenliği ve Sağlığı Yönetim Sistemi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Teknik Bilimler Dergisi*, 44-49.
- Sevinç, H., Bozkurt, E., & Sevinç, D. E. (2016). Ekonomik Gelişmişlik Göstergesi Olarak İş Sağlığı ve Güvenliği Üzerine Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 1-11.
- Şenol, S., Barlas, B., & Özdemir, Y. H. (2020). Türkiye'de Meslek Hastalıkları ve Tersaneler. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 59.
- Terim, B., & Öztürk, A. (2009). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Gördes Meslek Yüksekokulunda Bir Uygulama. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 155.
- Tirakioğulları, Ö. (2019). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İş Sağlığı Ve Güvenliği Açısından Güvenlik Kültürlerinin İncelenmesi. 84. Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi.
- Vredenburg, A. (2002). Organizational Safety: "Which Management Practices Are Most Effective in Reducing Employee Injury Rates?". *Journal of Safety Research*, 259-276.
- Yavuz, Ş., & Gür, B. (2019). Ön Lisan ve Lisans Öğrencilerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Bilinci Düzeylerinin İncelenmesi. *International Journal of Politics and Security*, 19-29.
- Yiğit, A. (2011). *İş Güvenliği*. Alfa Aktüel Yayınları.
- Yiğiter, S. Ç. (2020). Ön Lisans Programlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü: Kocaeli Üniversitesi Örneği. *İSG Akademik*, 47-58.
- Yıldırım, A., & Çarıkçı, O. (2017). Mesleki Eğitimin Gelecek Vizyonu; İnsan Kaynakları planlaması Açısından Bir Bürokratik Model Denemesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 397-413.

Yılmaz, A. İ. (2013). İş Sağlığı ve Güvenliğinde Kaza Zinciri Teorisinin Önemi ile Açık İşletmelerdeki Tehlikeli Hareket ve Tehlikeli Durumlar. *Yer Altı Kaynakları Dergisi*, 32.

Yılmaz, F. (2009). İş Sağlığı ve Güvenliği Kurullarının Etkinlik Düzeyinin Ölçülmesi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü , Doktora Tezi.

Yurtkoru, E. S., Çinko, M., & Durmuş, B. (2018). *Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi*. İstanbul: Beta Basım Yayım.

EKLER

Ek-1. İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminin Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Farkındalığı Üzerinde Etkileri Konulu Yüksek Lisans Tezi Anketi

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMİNİN MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN FARKINDALIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ KONULU YÜKSEK LİSANS TEZİ ANKETİ

Bu anket Hasan Kalyoncu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı Dr. Öğr. Üyesi Hasan Selçuk SELEK danışmanlığında Melih KÜÇÜKOĞLU tarafından hazırlanmış olup, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı Prof.Dr. Emine CAN danışmanlığında Şahin ALTUNTAŞ tarafından uygulanmaktadır.

Aşağıdaki ifadelerden düşüncenizi en iyi yansıtan seçenekleri işaretlemenizi rica eder, katkılarınız için teşekkür ederiz. Toplanan veriler yalnızca araştırma amaçları doğrultusunda kullanılacak ve başka hiçbir kişi ya da kurumla paylaşılmayacaktır.

AÇIKLAMA: Lütfen aşağıda verilen ifadeleri okuyarak bu ifadelere katılma derecenizi karşısında verilen ölçek üzerine işaretleyiniz. 1. Kesinlikle Katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Kararsızım 4. Katılıyorum 5. Kesinlikle Katılıyorum		1= Kesinlikle Katılmıyorum.	2= Katılmıyorum.	3= Kararsızım	4= Katılıyorum	5= Kesinlikle Katılıyorum
BOYUTLAR VE İFADELER						
1.	İş Sağlığı ve Güvenliği kavramının ne olduğunu biliyorum.					
2.	Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili 6331 sayılı kanunun varlığından haberdarım.					
3.	İş sağlığı ve güvenliği çalışma hayatını etkileyen faktörlerdendir.					
4.	Öğretmenlerim beni iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili düzenli olarak uyarır.					
5.	İş sağlığı ve güvenliği ile alakalı kendimi yeterli düzeyde görüyorum.					
6.	Öğrenci olarak iş güvenliği kurallarına yeteri kadar hassasiyet gösteririm.					
7.	İş sağlığı ve güvenliği ile alakalı okuldaki uyarı levhaları kişisel koruyucu donanım vb. materyallerin yeterli olduğunu düşünüyorum.					
8.	Atölye derslerimizde iş kazası geçirme olasılığı vardır.					
9.	Atölye dersi veren öğretmenlerim iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yeterli bilgiye sahiptir.					
10.	Ders programımızda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili derslerin daha fazla olmasını isterim.					
11.	İş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi iş kalitesini artırır.					
12.	Okulumuzdaki atölyelerde tehlike ve risk belirlemeleri yapılmıştır.					
13.	Atölyelerimizde makinelerin ve cihazların kullanım talimatları var ve çalışma prensiplerini anlatan levhalar asılıdır.					
14.	Eğitim stajı yapacağım işletmelerde Temel İSG eğitimi alacağımı biliyorum.					

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Şahin Altuntaş

Uyruğu: T.C.

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Lisans	Kocaeli Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi, Elektronik Öğretmenliği Bölümü	2007
Yüksek Lisans	İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü	2021